

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

urn:nbn:se:bra-914

© Brottsförebyggande rådet 2021

Enheten för rättsstatistik

Omslagsillustration: Susanne Engman

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se

Denna publikation kan laddas ner från Brås webbplats www.bra.se/publikationer. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till: tillganglig@bra.se.

Vid citat eller användande av tabeller, figurer och diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Innehåll

Sammanfattning	5
Huvudresultat för första halvåret 2021	6
Inledning	8
Tolkning av statistiken	8
Begrepp och definitioner	9
Resultat	11
Utvecklingen av samtliga anmälda brott	11
Brottsstrukturen	12
Brottskategoriernas utveckling	13
Utvecklingen av anmälda brott mot person	14
Stöld- och tillgreppsbrott	22
Bedrägeribrott	24
Trafikbrott	25
Narkotikabrott	27
Regionala resultat	28
Några nya redovisningar 2021	30
Beskrivning av statistiken	31
Statistikens ändamål	31
Statistikens innehåll	31
Anmälda brott	31
Klassificering av brott	32
Regional fördelning	32
Insamling och bearbetning	34
Jämförbarhet över tid	34
Enskilda ärenden med många brott kan påverka statistiken	34

Tekniska och juridiska förändringar	36
Kvalitetsstudier	43
Kvaliteten i brottskoder	43
Kodning av relation vid misshandel 2019–2020	44
Specialstudier om dödligt våld	44

Sammanfattning

Statistiken över anmälda brott omfattar alla händelser som anmälts och registrerats som brott hos Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket eller Ekobrottsmyndigheten. Anmälda brott inkluderar även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott. För en mer detaljerad beskrivning, se avsnittet *Statistikens innehåll*.

Ändamålet med statistiken är att ge en bild av nivån och utvecklingen av de händelser som anmälts och registrerats som brott hos de brottsutredande myndigheterna under den redovisade perioden. Statistiken visar således inte hur många brott som faktiskt har begåtts i samhället. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under perioden.

Den statistik som redovisas här är *preliminär* och framställd med kortare produktionstid, vilket innebär att en mindre andel av de brott som anmälts under redovisningsperioden inte har hunnit komma med i statistiken. Dessa brott fångas dock upp och redovisas i den *slutliga* årsstatistiken, som tas fram med en längre produktionstid.

Pandemins inverkan på antalet anmälda brott

Pandemins konsekvenser i det svenska samhället blev påtagliga en bit in i första halvåret 2020, och har sedan dess fortsatt att prägla samhället med regler och rekommendationer om bland annat social distansering, vilket lett till minskad rörelse och aktivitet i samhället. De samhällsförändringar som följt av pandemin kan påverka brottsligheten, liksom polisens och andra myndigheters resurser och arbetssätt, vilket kan få konsekvenser för antalet anmälda brott. Sedan april 2020 genomför Brå därför översiktliga genomgångar av den preliminära månadsstatistiken över anmälda brott, i syfte att belysa eventuella konsekvenser av pandemin på den anmälda brottsligheten. Under 2021 har genomgångarna gjorts säsongsvis.

I denna rapport kommenteras resultaten för de övergripande brottskategorierna endast kortfattat, mot bakgrund av vad som har framkommit i de översiktliga genomgångarna. Det görs ingen närmare analys av pandemins eventuella

konsekvenser. För en mer utförlig genomgång hänvisas i stället till de genomgångar som finns tillgängliga på Brås webbplats www.bra.se.

Huvudresultat för första halvåret 2021

Samtliga brott

- Under första halvåret 2021 anmäldes totalt 726 000 brott, vilket är 5 procent färre än under motsvarande period året innan.
- Den kategori av anmälda brott som ökade mest i antal under första halvåret 2021 var brott mot person. De brottstyper som ökade mest inom kategorin var ofredande och sexualbrott.
- Den kategori av anmälda brott som minskade mest i antal första halvåret 2021 var stöldbrott. Inom kategorin var fickstöld och stöld av annan cykel än elcykel de brottstyper som minskade mest under det första halvåret 2021.
- Pandemins påverkan på utvecklingen av det totala antalet anmälda brott under första halvåret 2021 bedöms vara begränsad. Dock kan förändringar i antalet anmälda brott för vissa brottstyper under det första halvåret 2021 troligtvis vara en följd av pandemin. Till exempel bedöms minskningar av vissa brottstyper inom kategorierna brott mot person och stöldbrott, såsom misshandel av obekant och övrig stöld, vara en effekt av pandemin. Även minskningarna för de anmälda personrånen och rattfylleribrotten bedöms vara konsekvenser av pandemin.

Brott mot person

- Under första halvåret 2021 anmäldes cirka 148 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), vilket är en ökning med 2 650 brott (+2 %) jämfört med första halvåret 2020.
- De anmälda misshandelsbrotten minskade med 1 880 brott (–5 %), till 39 000 brott. Misshandel mot kvinnor i åldern 18 år eller äldre minskade med 355 brott (–3 %), till 13 800 brott, medan misshandel mot män i samma ålder minskade med 1 450 brott (–10 %), till 13 300 brott. Misshandel mot barn i åldern 0–17 år minskade med 80 brott (–1 %), till 11 900 brott.
- De anmälda våldtäkterna ökade med 248 brott (+6 %) till 4 390 anmälda våldtäkter. Antalet anmälda våldtäkter mot kvinnor i åldern 18 år eller äldre uppgick till 2 400 brott, vilket är 230 fler brott (+11 %) än första halvåret 2020. Även de anmälda våldtäktsbrotten mot män i åldern 18 år eller äldre ökade, med 11 brott (+10 %) till 118 brott. Antalet anmälda våldtäktsbrott mot barn i åldern 0–17 år var oförändrat, med 1 870 anmälda brott.

Stöld- och tillgreppsbrott

- Under första halvåret 2021 anmäldes 184 000 stöld- och tillgreppsbrott (8 kap. brottsbalken), vilket var en minskning med 8 procent jämfört med första halvåret 2020.
- De anmälda bostadsinbrotten minskade med 1 440 brott (–20 %), till 5 730 anmälda brott. Av dessa utgjorde villainbrotten 2 810 brott, vilka minskade med 1 250 brott (–31 %), och lägenhetsinbrotten 2 930 brott, vilka minskade med 191 brott (–6 %).

Övriga brott

- Under det första halvåret 2021 anmäldes 96 900 bedrägeribrott¹ (9 kap. brottsbalken). Det var en minskning med 10 300 brott (–10 %) jämfört med första halvåret 2020.
- Under det första halvåret 2021 anmäldes totalt 11 700 rattfylleribrott, vilket var en minskning med 1 790 brott (–13 %) jämfört med första halvåret 2020. Rattfylleri under påverkan av narkotika, så kallat drograttfylleri, minskade med 620 brott (–7 %) till 8 140 anmälda brott.
- Under det första halvåret 2021 anmäldes 62 300 narkotikabrott, vilket var en minskning med 1 590 brott (–2 %) jämfört med första halvåret 2020.

---

¹ Exklusive bidragsbrott.

Inledning

Statistiken över anmälda brott ger en övergripande bild av ärendeinflödet till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten. Den visar antalet händelser som anmälts och registrerats som brott hos dessa myndigheter och alltså inte hur många brott som faktiskt har begåtts. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under perioden.

I denna rapport redovisas de anmälda brotten indelat efter de övergripande brottskategorierna brott mot person (3–7 kap. BrB), stöld- och tillgreppsbrott (8 kap. BrB), bedrägeribrott (9 kap. BrB), skadegörelse (12 kap. BrB), narkotikabrott och trafikbrott samt efter ett urval enskilda brottstyper inom dessa kategorier. För en fullständig redovisning av samtliga brottstyper hänvisas till grundtabellerna på statistiksidorna på www.bra.se.

Redovisningen baseras på de brottskoder som registreras av polis och andra brottsutredande myndigheter. I huvudsak följer brottskoderna den juridiska indelningen av brott i lagstiftningen. I vissa fall omfattar de även information som är mer detaljerad än det lagrum som reglerar brottet.²

Notera att samtliga sifferuppgifter i text och tabeller är avrundade enligt principen om tre informationsgivande siffror.³ Alla beräkningar och uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på icke avrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

Tolkning av statistiken

När du tolkar statistiken över anmälda brott, tänk på följande:

---

² Det gäller till exempel redovisningen av anmäld misshandel, som bland annat inkluderar information om ålder och kön på brottsoffret samt typ av relation mellan brottsoffer och gärningsperson. I vissa andra fall är statistiken mindre detaljerad än lagstiftningen, vilket gäller för en stor del av brotten mot den specialstraffrättsliga lagstiftningen.

³ Exempelvis blir 1 416 327 brott 1 420 000 och 1 564 brott blir 1 560, medan 373 brott förblir 373. Procenttal i text och tabeller är avrundade till heltal, så exempelvis 12,2 procent blir 12 procent, och 10,6 procent blir 11 procent.

- Statistiken visar antalet anmälda brott och inte det totala antalet faktiskt begångna brott. Hur stor andel av de begångna brotten som anmäls varierar beroende på brottstyp, och endast för enstaka brottstyper kan anmälningsstatistiken antas ge en ungefärlig bild av hur många brott som verkligen begås.
- Det faktiska antalet brott är oftast högre än det antal anmälda brott som redovisas i statistiken. Ett undantag är anmälda fall av dödligt våld, där det faktiska antalet brott är lägre än antalet anmälda händelser. Det beror på att antalet anmälda fall av dödligt våld främst visar antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att klargöra om dödsorsaken är dödligt våld.
- Benägenheten att anmäla brott kan förändras över tid, till exempel på grund av förändrade attityder i samhället eller ändrade försäkringsvillkor. Detta innebär att det för många brottstyper är svårt att utifrån de anmälda brotten avgöra om brottsligheten i samhället ökar eller minskar. Även förändringar i lagstiftningen kan påverka utvecklingen av vilka brott som anmäls.
- Antalet anmälda brott för vissa brottstyper, såsom narkotika- och trafikbrott, beror till stor del på polisens och andra myndigheters kontroll- och spaningsinsatser. Om insatserna förändras påverkar det oftast antalet anmälda brott.

Begrepp och definitioner

I statistiken över anmälda brott används i huvudsak följande begrepp:

- **Anmälda brott** är samtliga händelser som anmäls och registrerats som brott (med fängelse i straffskalan) hos de brottsutredande myndigheterna. Ett brott registreras för varje enskild lagöverträdelse.
- **Brottskategori** är den grövre indelning som de anmälda brotten redovisas i. Det rör sig om sju övergripande kategorier:
  - brott mot person (3–7 kap. BrB)
  - stöld och tillgreppsbrott (8 kap. BrB)
  - bedrägeribrott (9 kap. BrB)
  - skadegörelsebrott (12 kap. BrB)
  - brott mot trafikbrottslagen
  - brott mot narkotikastrafflagen
  - övriga brott.
- **Brottstyp** är den typ av brott som har anmäls. Observationsvariabeln är den senast registrerade brottskoden vid framtagningen av statistiken.

- **Relation** anges för vissa brott mot person och anger relationen mellan offer och gärningsperson vid brottstillfället.
  - *Är eller har varit närstående genom parrelation:* Maka/make, sambo, särbo eller flickvän/pojkvän.
  - *Är eller har varit närstående genom släktskap/familj:* Blodsband, adoption eller annat släktskap, exempelvis genom släktings parrelation.
  - *Är eller har varit bekanta genom annan slags relation:* Annan relation än närstående genom parrelation eller släktskap/familj. Exempelvis vänskap, umgänge i samma vänkrets, kollegor, lärare–elev, läkare–patient eller annan relation där offret och gärningspersonen känner varandra till mer än bara namn och utseende.
  - *Obekanta:* Offret och gärningspersonen är helt obekanta eller endast bekanta med varandra till namn eller utseende.
- **Ålder** avser offrets ålder vid tidpunkten för brottet, och hämtas från den registrerade brottskoden.
- **Kön** avser personens juridiska kön och hämtas från den registrerade brottskoden.

För en mer detaljerad beskrivning av statistiken, se kapitlet *Beskrivning av statistiken*.

Resultat

I sammanställningen nedan redovisas huvudresultaten för statistiken över anmälda brott under första halvåret 2021.⁴ Inledningsvis redovisas nivå och utveckling för det totala antalet anmälda brott. Därefter redovisas brottsstrukturen och utvecklingen för sju övergripande brottskategorier. Sedan görs en mer detaljerad redovisning av nivå och utveckling för var och en av brottskategorierna samt för några av de mer allvarliga och i statistiksammanhang mest efterfrågade brottstyperna. För brottskategorin brott mot person redovisas resultaten även efter brottsoffrens kön och ålder, och för vissa brottstyper redovisas dessutom typen av relation mellan brottsoffer och gärningsperson. Slutligen redovisas de regionala resultaten.

Pandemins eventuella konsekvenser för de anmälda brotten kommenteras kortfattat mot bakgrund av vad som framkommit i de månadsvisa uppföljningarna, men det görs ingen närmare analys. För sådana hänvisas i stället till de månadsvisa uppföljningarna som kan hittas på Brås webbplats www.bra.se.

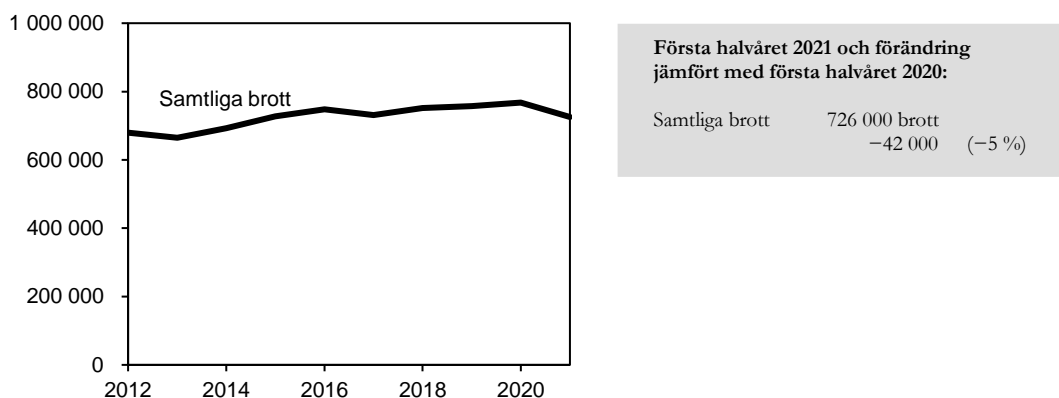
Notera att resultaten som redovisas här utgör ett urval av statistiken. För fler och mer detaljerade resultat, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

Utvecklingen av samtliga anmälda brott

Under första halvåret 2021 anmäldes totalt 726 000 brott till de brottsutredande myndigheterna. Det är 42 000 färre brott (−5 %) än motsvarande period 2020. Jämfört med det första halvåret 2012 var det en ökning av antalet anmälda brott med 46 300 brott (+7 %).

---

⁴ I text och tabeller är samtliga sifferuppgifter avrundade enligt principen om tre informationsgivande siffror. Exempelvis blir 1 416 327 brott 1 420 000 och 1 564 brott blir 1 560, medan 373 brott förblir 373. Procenttal i text och tabeller är avrundade till heltal, så exempelvis 12,2 procent blir 12 procent, och 10,6 procent blir 11 procent. Alla beräkningar och uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på ej avrundade siffror. För exakta sifferuppgifter över nivåer för samtliga brottstyper som redovisas i statistiken, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

Figur 1. Totalt antal anmälda brott första halvåren 2012–2021.

I de genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå, med anledning av pandemin, har utfört sedan i april 2020, har jämförelser med 2019 gjorts (det vill säga innan pandemin bröt ut). Dessa har visat på en varierande utveckling under perioden, men en något större minskning under första halvåret 2021. Bedömningen är att konsekvenser av pandemins tredje våg, med kvarstående skärpta restriktioner, hade en fortsatt och ibland kraftigare inverkan på åtminstone anmälningar om misshandel av obekant, stöldbrott, personrån och rattfyllerier, under våren 2021. Pandemins påverkan på utvecklingen av det totala antalet anmälda brott under 2021 bedöms dock vara begränsad.

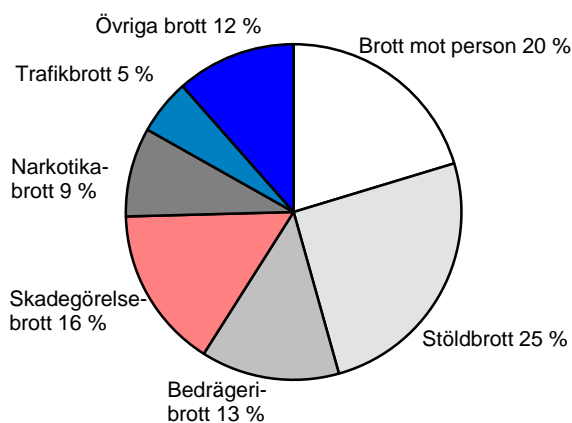
Vid jämförelsen ett år tillbaka i tiden, med det första halvåret 2020, är det dock svårare att utläsa påverkan av pandemin eftersom den inleddes i mars 2020. De minskningar som kan noteras under första halvåret 2021, kan också delvis bero på högre nivåer i januari och februari 2020 för vissa brott, det vill säga innan pandemirestriktionerna infördes. Därför är det lämpligare att använda de månadsvisa och säsongsvisa uppföljningar för att analysera inverkan av pandemin. För mer information om pandemins inverkan på den anmälda brottsligheten, se bra.se.

Brottsstrukturen

Under första halvåret 2021 utgjorde stöld- och tillgreppsbrotten 25 procent av samtliga anmälda brott, medan brott mot person utgjorde 20 procent. Skadegörelsebrotten och bedrägeribrotten utgjorde 16 respektive 13 procent.

Jämfört med 2012 är det en minskning av stöldbrottens andel av samtliga anmälda brott under det första halvåret, med 12 *procentenheter*. De övriga brottskategorierna har ökat sina andelar, förutom trafikbrott, där andelen är oförändrad, och övriga brott, vars andel minskat med 1 procentenhet.⁵

⁵ Talen redovisas avrundade, men differensen räknas utifrån tal med decimaler. Detta kan illustreras av beräkningen $5,61 - 6,48 = -0,9$ som vid avrundning blir $6 - 6 = -1$.

Första halvåret 2021 jämfört med första halvåret 2012:

(Brottskategorier i procent av samtliga anmälda brott samt skillnad i procentenheter).

	2012	2021	Skillnad i procentenheter
Brott mot person	18 %	20 %	+2
Stöld- och tillgreppsbrott	37 %	25 %	-12
Bedrägeribrott	9 %	13 %	+5
Skadegörelsebrott	12 %	16 %	+4
Narkotikabrott	7 %	9 %	+1
Trafikbrott	5 %	5 %	±0
Övriga brott	11 %	12 %	±0

Figur 2. Andelar anmälda brott, efter brottskategorier, i procent av det totala antalet anmälda brott, 2021 (726 000 anmälda brott).

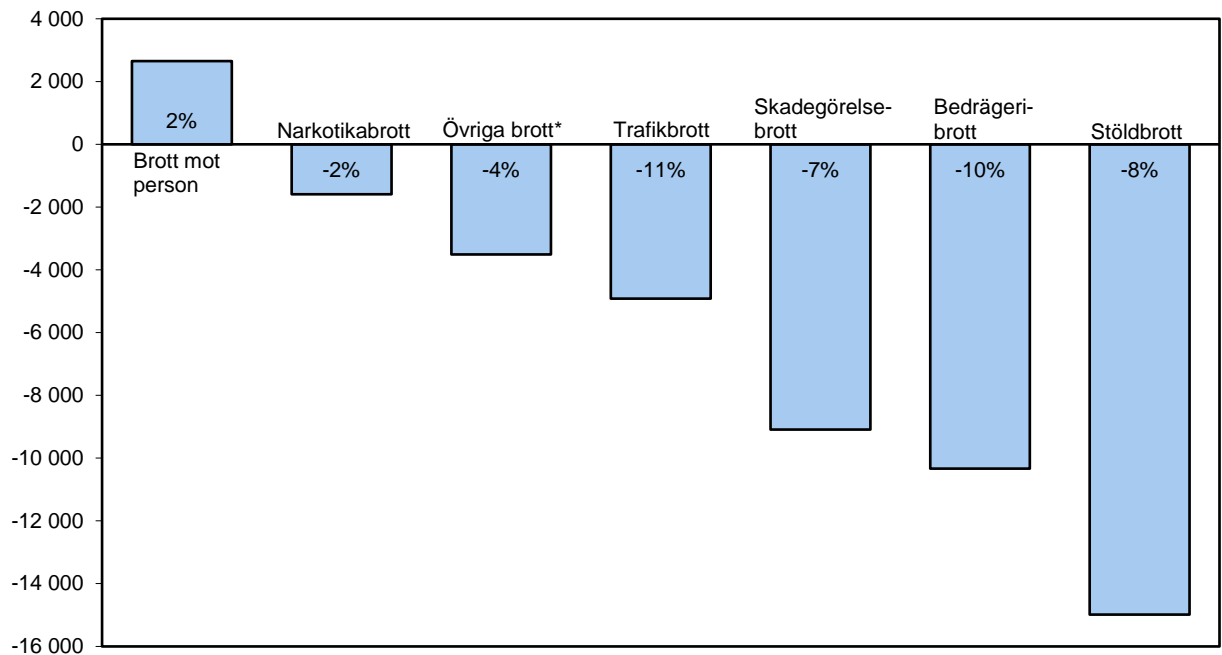
Brottskategoriernas utveckling

Statistiken över anmälda brott redovisas efter sju breda brottskategorier och för ett urval enskilda brottstyper.

Bland de brottskategorier som redovisas var brott mot person den kategori som ökade mest i antal anmälda brott (+2 650 brott) under det första halvåret 2021 jämfört med första halvåret 2020. De brottstyper som ökade mest inom kategorin brott mot person var ofredande och sexualbrott.

Den kategori som minskade mest i antal anmälda brott (-15 000 brott) under det första halvåret 2021 var stöldbrott. Inom denna kategori var det brottstyperna fickstöld och stöld av annan cykel än elcykel som minskade mest.

Utvecklingen för flera brottskategorier kan sannolikt kopplas samman med pandemin. För kommentarer om pandemins troliga konsekvenser för brottskategorierna, se redovisningen av brottskategorier och brottstyper nedan.

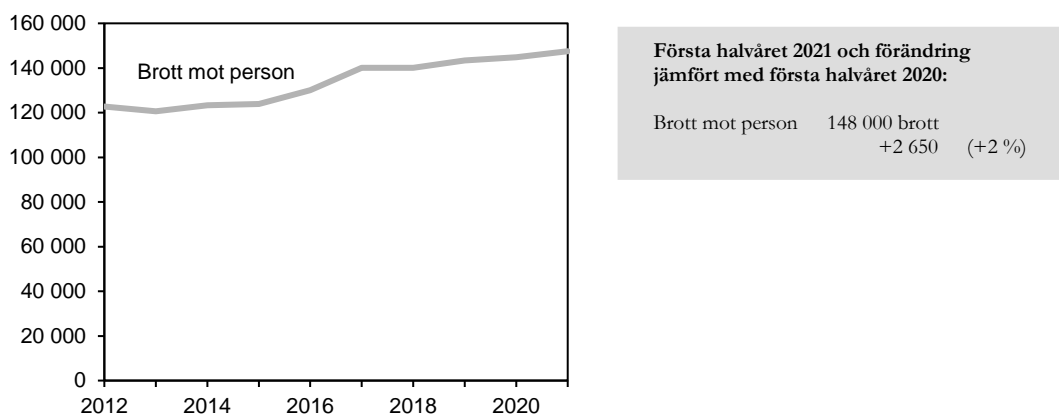
Figur 3. Förändringar av antalet anmälda brott mellan första halvåret 2020 och första halvåret 2021 (procentuell förändring inom varje brottskategori redovisas i staplarna).

* Övriga brott utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. Det är bland annat bidragsbrott, smuglingsbrott, alkoholbrott, miljöbrott och överträdelse av besöksförbud.

Utvecklingen av anmälda brott mot person

Med brott mot person avses brott som regleras i 3–7 kap. brottsbalken. Denna brottskategori omfattar bland annat misshandel, ofredande och olaga hot, som är de brottstyper som står för flest anmälningar (sammanlagt 63 procent) av de anmälda brotten mot person under första halvåret 2021. Övriga brottstyper i kategorin är bland annat dödligt våld, vållande till annans död eller till kroppsskada, sexualbrott, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, olaga förföljelse, egenmäktighet med barn och olaga identitetsanvändning. I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin brott mot person och för några av de allvarligare brottstyper som ingår i kategorin.

Under det första halvåret 2021 anmäldes 148 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), vilket är en ökning med 2 procent (+2 650 brott) jämfört med motsvarande period 2020. Jämfört med första halvåret 2012 har antalet brott inom kategorin ökat med 20 procent (+24 700 brott).

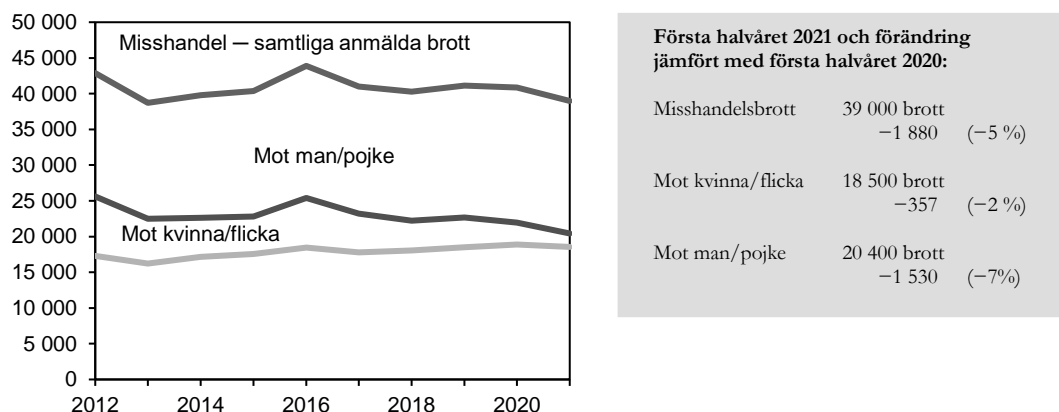
Figur 4. Antal anmälda brott mot person, första halvåren 2012–2021.

I de genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå med anledning av pandemin har utfört sedan i april 2020, har jämförelser med 2019 gjorts. Dessa visar att vissa misshandelsbrott troligen har påverkats av pandemin, men att pandemins inverkan på utvecklingen av brott mot person som helhet under första halvåret 2021, bedöms vara begränsad. För mer information om pandemins inverkan på anmälda brott mot person, månads- och säsongvis under året, se www.bra.se.

Misshandel

Totalt anmäldes 39 000 misshandelsbrott under det första halvåret 2021, vilket är en minskning med 5 procent jämfört med motsvarande period 2020.

Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor/flickor under första halvåret 2021 uppgick till 18 500, vilket är en minskning med 2 procent jämfört med 2020. Antalet misshandelsbrott mot män/pojkar uppgick till 20 400, vilket är en minskning med 7 procent jämfört med året innan. Jämfört med det första halvåret 2012 har antalet anmälda misshandelsbrott totalt minskat med 9 procent. De anmälda misshandelsbrotten mot kvinnor/flickor har ökat med 7 procent jämfört med samma period, medan de anmälda misshandelsbrotten mot män/pojkar har minskat med 20 procent.

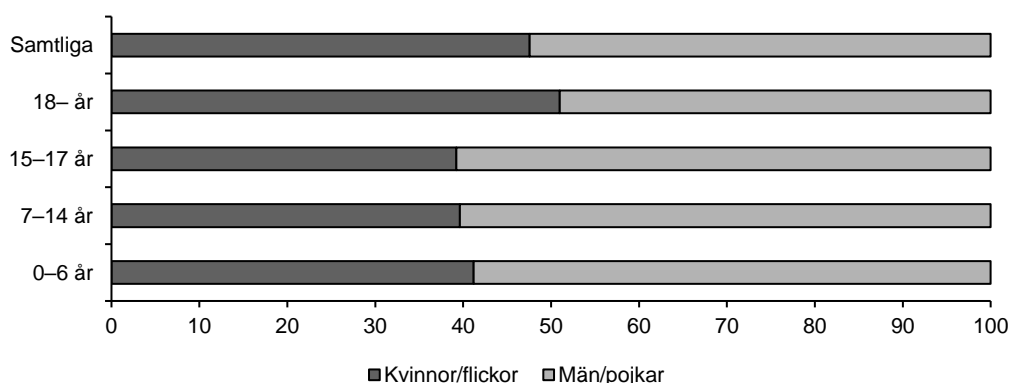
Figur 5. Antal anmälda misshandelsbrott, dels totalt, dels mot kvinnor/flickor och mot män/pojkar, första halvåren 2012–2021.

Av de misshandelsbrott som anmäldes under första halvåret 2021 var merparten, 69 procent, brott mot vuxna (18 år eller äldre), 8 procent mot barn i åldern 15–17 år, 17 procent mot barn i åldern 7–14 år och 5 procent mot barn i åldern 0–6 år. Åldersfördelningen följde samma mönster för både kvinnor/flickor och män/pojkar.

Tabell 1. Antal och andel misshandelsbrott per åldersgrupp, dels totalt, dels mot kvinnor/flickor och mot män/pojkar, samt procentuell könsfördelning för de olika åldersgrupperna, första halvåret 2021.

Ålder	Samtliga		Kvinnor/flickor		Män/pojkar		Könsfördelning	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Kvinnor/flickor	Män/pojkar
0–6 år	2 110	5	868	5	1 240	6	41	59
7–14 år	6 590	17	1 270	14	3 980	19	40	60
15–17 år	3 230	8	3 980	7	1 960	10	39	61
18 år–	27 000	69	13 800	74	13 300	65	51	49
Samtliga	39 000	100	18 500	100	20 400	100	48	52

Av samtliga anmälda misshandelsbrott under första halvåret 2021 var 48 procent brott mot kvinnor/flickor och 52 procent mot män/pojkar. Åldersgrupperna emellan var könsfördelningen likartad, dock något jämnare bland vuxna (18 år eller äldre).

Figur 6. Anmälda misshandelsbrott fördelat på brottsoffrets ålder och könstillhörighet, första halvåret 2021.

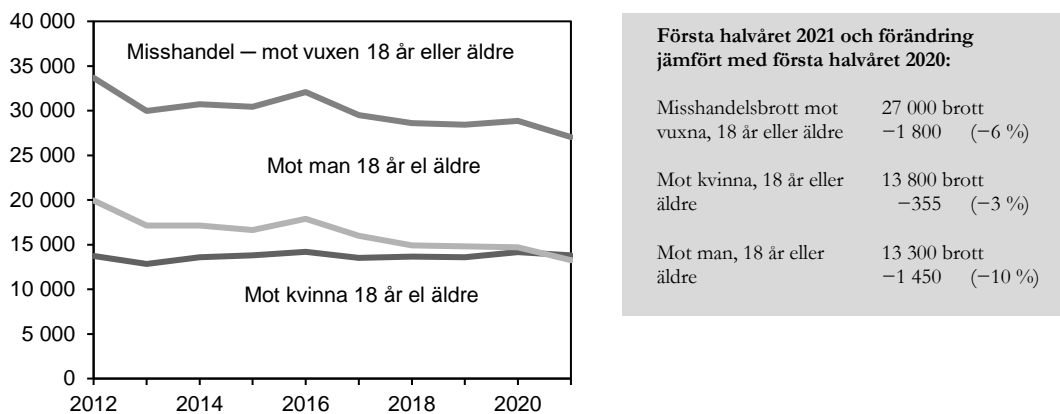
Misshandel mot vuxna (18 år eller äldre)

Totalt anmäldes 27 000 misshandelsbrott mot vuxna under det första halvåret 2021, vilket var en minskning med 6 procent jämfört med motsvarande period 2020.

Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor i åldern 18 år eller äldre minskade med 3 procent, till 13 800 brott. Även de anmälda misshandelsbrotten mot män i åldern 18 år eller äldre minskade, med 10 procent, till 13 300 brott.

Jämfört med det första halvåret 2012 har antalet misshandelsbrott mot vuxna minskat med 20 procent. Minskningen avser misshandelsbrott mot män, som minskat med 34 procent, medan antalet misshandelsbrott mot kvinnor var oförändrat.

Figur 7. Antal anmälda misshandelsbrott mot vuxna, dels totalt, dels mot kvinnor och mot män, första halvåret 2012–2021.

Misshandelsbrotten indelas även efter relationen mellan brottsoffret och gärningspersonen samt, för obekanta, efter brottsplatsen. Sedan den 1 januari 2020 är statistiken indelad i fyra relationstyper: närstående genom parrelation, närstående genom släktskap/familj, annan slags relation och obekant med offret. På grund av att polisen under det första halvåret 2020 ändrade sättet att registrera misshandelsbrott är statistiken på den lägsta detaljnivån behäftad med osäkerhet, och därför redovisas här endast misshandel av bekant, som omfattar samtliga tre relationstyper, samt misshandel av obekant.

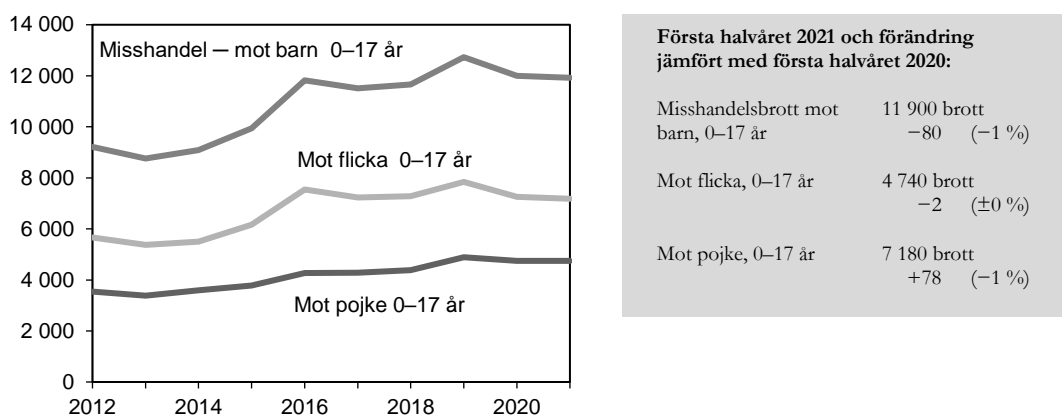
För anmälda misshandelsbrott mot vuxna kvinnor under första halvåret 2021 var det vanligast (82 %) att brottet begicks av en för brottsoffret bekant person. För misshandel mot män begicks hälften av brotten av en bekant person och hälften av en obekant person under första halvåret 2021. Av brotten av en obekant person skedde de flesta utomhus (69 %). För misshandel mot kvinnor var andelen misshandelsbrott som begicks av en obekant person 17 procent, och av dessa skedde 54 procent utomhus.

Tabell 2. Misshandelsbrott mot vuxna (18 år eller äldre), dels totalt, dels mot kvinnor och mot män, uppdelat på om gärningspersonen var bekant eller obekant för brottsoffret, första halvåret 2021.

	Misshandel mot person 18 år eller äldre		Misshandel mot kvinna 18 år eller äldre		Misshandel mot man 18 år eller äldre	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Bekant med offret	18 100	67	11 500	82	6 640	50
Obekant med offret	8 910	33	2 300	17	6 610	50
Totalt	27 000	100	13 800	100	13 300	100

Misshandel mot barn i åldern 0–17 år

Under första halvåret 2021 anmäldes sammantaget 11 900 misshandelsbrott mot barn i åldern 0–17 år. Det motsvarar 31 procent av alla anmälda misshandelsbrott. Jämfört med det första halvåret 2020 minskade antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 0–17 år med 1 procent (-80 brott). Sedan första halvåret 2012 har det totala antalet anmälda misshandelsbrott mot barn (0–17 år) dock ökat med 2 710 brott (+29 %).

Figur 8. Antal anmälda misshandelsbrott mot barn (0–17 år), dels totalt, dels mot flickor och mot pojkar, första halvåren 2012–2021.

Pandemins inverkan på anmälda misshandelsbrott

I de genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå, med anledning av pandemin, har utfört sedan i april 2020, har jämförelser med 2019 gjorts.

Bedömningen av resultaten är att pandemin troligtvis inverkat på vissa typer av misshandelsbrott även under första halvåret 2021. Antalet anmälda misshandelsbrott av obekant minskade för både kvinnor och män, och det bedöms vara en konsekvens av ett minskat offentligt socialt liv, inklusive nöjesliv, till följd av de olika restriktioner som med anledning av pandemin infördes under 2020 och som till stor del kvarstod under första halvåret 2021. För anmälda misshandelsbrott av bekant gärningsperson, som är den dominerande brottstypen vid anmälda misshandelsbrott mot kvinnor, har antalet anmälda brott ökat mot både kvinnor och män. Det är dock svårt att bedöma om utvecklingen för anmäld misshandel av bekant har påverkats av pandemin, eftersom den skulle kunna ha både en minskande och en ökande inverkan på de anmälda misshandelsbrotten av bekanta. För mer information om pandemins inverkan på anmälda brott mot person, månads- och säsongsviss under året, se www.bra.se.

Våldtäkt

Under första halvåret 2021 anmäldes totalt 12 900 sexualbrott, vilket var en ökning med 14 procent (+1 630 brott) jämfört med första halvåret 2020. Sexualbrotten omfattar flera olika typer av gärningar. Nedan redovisas antalet anmälda våldtäkter, vilka utgör 34 procent av alla anmälda sexualbrott. För uppgifter om övriga sexualbrott, se tabeller på www.bra.se.

Första halvåret 2021 anmäldes totalt 4 530 våldtäkter inklusive oaktsam våldtäkt⁶. Det rörde sig om 135 anmälningar om oaktsam våldtäkt, varav 122 var riktade mot kvinnor/flickor och 13 mot män/pojkar.

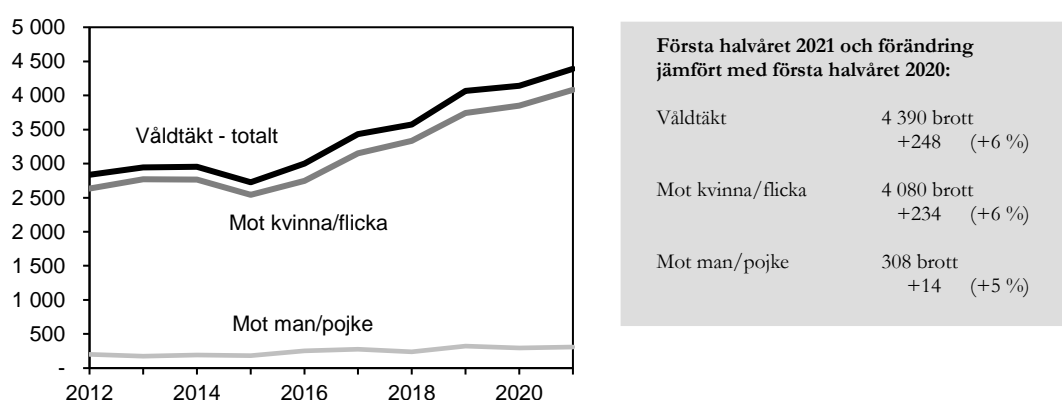
⁶ Den 1 juli 2018 infördes en ny paragraf (oaktsam våldtäkt 1 a §) i 6 kap. BrB.

I den fortsatta redovisningen nedan ingår inte oaktsam våldtäkt eftersom redovisningen avser perioden 2012–2021 och oaktsam våldtäkt infördes i lagstiftningen den 1 juli 2018.

Under första halvåret 2021 anmäldes 4 390 våldtäktsbrott, vilket är en ökning med 6 procent (248 brott) jämfört med första halvåret 2020.

Antalet anmälda våldtäkter mot kvinnor/flickor uppgick till 4 080 brott, vilket var en ökning med 6 procent (+234 brott). Antalet anmälda våldtäkter mot män/pojkar uppgick till 308 brott, vilket var en ökning med 5 procent (+14 brott).

Jämfört med första halvåret 2012 har antalet anmälda våldtäkter ökat med 55 procent. Det låg på en relativt stabil nivå mellan 2012 och 2016, för att därefter öka.

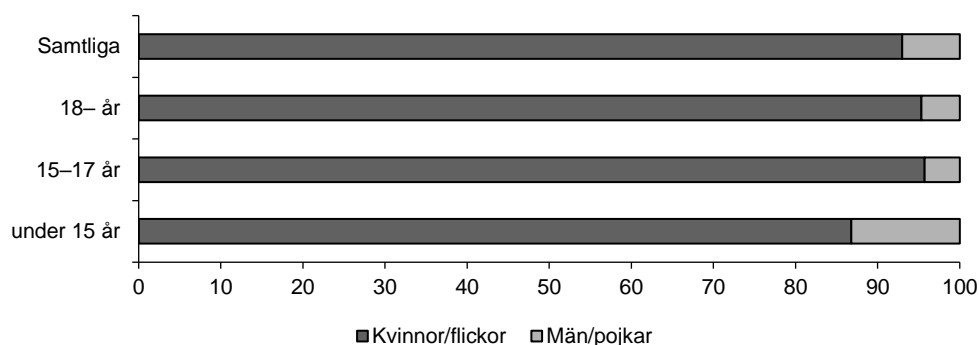
Figur 9. Antalet anmälda våldtäkter, dels totalt, dels mot kvinnor/flickor och mot män/pojkar, första halvåret 2012–2021.

Könsfördelningen av de anmälda brotten om våldtäkt under det första halvåret 2021 var 93 procent mot kvinnor/flickor och 7 procent mot män/pojkar.

Tabell 3. Antal och andel anmälda våldtäkter per åldersgrupp, dels totalt, dels mot kvinnor/flickor och mot män/pojkar, samt procentuell könsfördelning för de olika åldersgrupperna, första halvåret 2021.

Ålder, år	Samtliga		Kvinnor/flickor		Män/pojkar		Könsfördelning	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Kvinnor/flickor	Män/pojkar
Under 15 år	1 240	28	1 070		163	53	87	13
15–17 år	633	14	606	15	27	9	96	4
18 år–	2 520	57	2 400	59	118	38	95	5
Samtliga	4 390	100	4 080	100	308	100	93	7

Könsfördelningen var likartad mellan åldersgrupperna, med undantag för våldtäkt mot barn under 15 år, där andelen brott mot män/pojkar (13 %) var större än i övriga åldersgrupper.

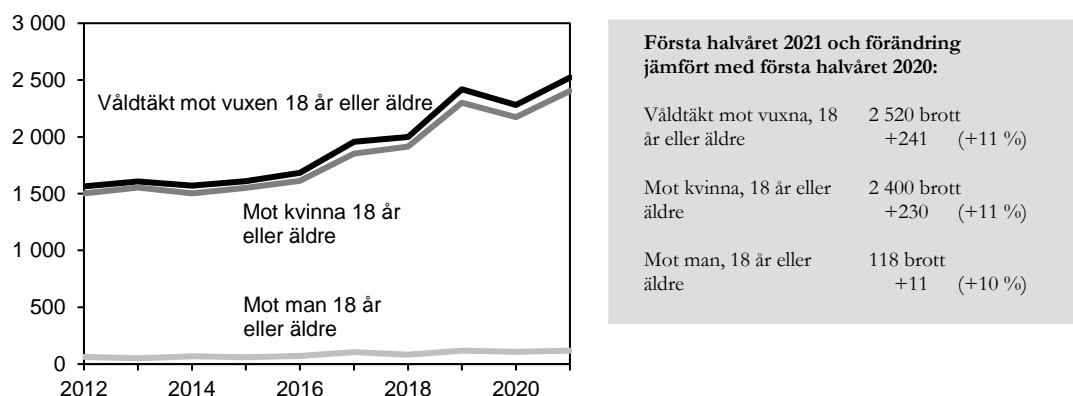

Figur 10. Anmälda brott om våldtäkt fördelat på brottsoffrets ålder och könstillhörighet, första halvåret 2021.

Våldtäkt mot vuxna (18 år eller äldre)

Av de anmälda våldtäktsbrotten utgjordes 2 520 av våldtäkter mot vuxna (18 år eller äldre), vilket var 11 procent fler än första halvåret 2020. Antalet anmälda våldtäkter mot kvinnor var 11 procent högre, medan de anmälda våldtäktsbrotten mot män hade ökat med 10 procent.

Sedan det första halvåret 2012 har antalet anmälda våldtäktsbrott mot vuxna (18 år eller äldre) ökat med 61 procent (+958 brott). De anmälda våldtäkterna mot kvinnor har ökat med 902 brott (+60 %) jämfört med första halvåret 2012, medan de anmälda våldtäkterna mot män har ökat med 56 brott (+90 %) jämfört med samma period.

Figur 11. Antalet anmälda våldtäkter mot vuxna (18 år eller äldre), dels totalt, dels mot kvinnor och mot män, första halvåren 2012–2021.

Av de anmälda våldtäkterna mot vuxna (18 år eller äldre) under första halvåret 2021 var 95 procent brott mot en kvinna och 5 procent mot en man.

Sedan 2020 indelas våldtäktsbrotten mot vuxna (18 år eller äldre) efter fyra typer av relation mellan brottsoffret och gärningspersonen: närstående genom parrelation, närstående genom släktskap/familjerelation, annan sorts relation eller bekantskap samt obekanta.

Av samtliga anmälda våldtäktsbrott under första halvåret 2021 var brottsoffret och gärningspersonen närstående genom parrelation i 33 procent, närstående genom släktskap eller familj i 2 procent och i en annan slags relation eller bekantskap i 40 procent av fallen. Resterande 25 procent av de anmälda våldtäkterna hade begåtts av en obekant gärningsperson. Relationsmönstret skiljer sig dock åt mellan könen. Andelen våldtäkter av närstående genom parrelation var mer än dubbelt så stor vid anmälda våldtäkter mot kvinnor (34 %) som vid våldtäkter mot män (14 %). Vid anmälda våldtäkter mot män var det i stället vanligare med obekant gärningsperson (40 %), vilket gällde för 24 procent av våldtäkterna mot kvinnor. För övriga relationstyper (närstående genom släktskap eller familj respektive annan slags relation eller bekantskap) var skillnaderna mellan könen mindre.

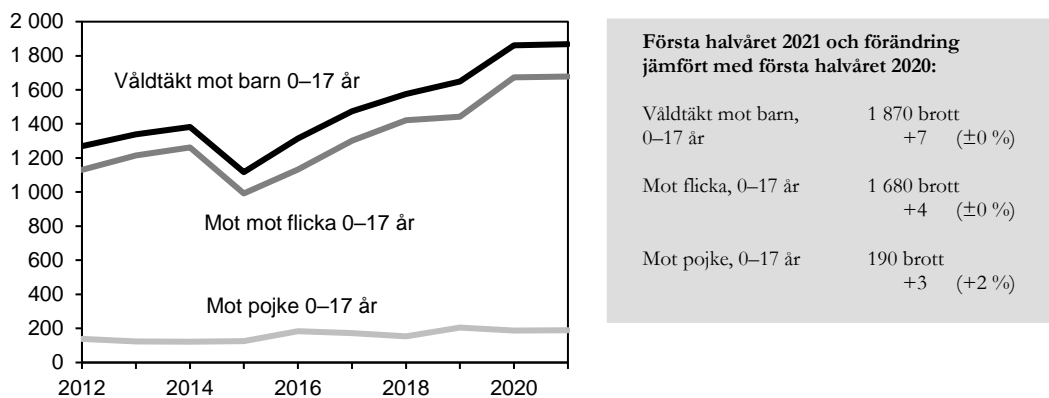
Tabell 4. Antal och andel anmälda våldtäkter per åldersgrupp, dels totalt, dels mot kvinnor/flickor och mot män/pojkar, samt procentuell könsfördelning för de olika åldersgrupperna, första halvåret 2021.

	Våldtäkt mot person 18 år eller äldre		Våldtäkt mot kvinna 18 år eller äldre		Våldtäkt mot man 18 år eller äldre	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Närstående genom parrelation	837	33	820	34	17	14
Närstående genom släktskap/familj	51	2	48	2	3	3
Annan sorts relation eller bekantskap	1 010	40	958	40	51	43
Obekant med offret	625	25	578	24	47	40
Totalt	2 520	100	2 400	100	118	100

Våldtäkt mot barn 0–17 år

Av de anmälda våldtäktsbrotten under det första halvåret 2021 utgjorde 43 procent (1 870 brott) våldtäkter mot barn i åldern 0–17 år. Jämfört med det första halvåret 2020 var antalet brott oförändrat (+7 brott). Sedan det första halvåret 2012 har antalet anmälda våldtäktsbrott mot barn i åldern 0–17 år ökat med 47 procent (+598 brott).

Av de anmälda våldtäkterna mot barn i åldern 0–17 år under det första halvåret 2021 var det 1 240 anmälda brott som riktades mot barn under 15 år, vilket är en minskning med 43 brott (–3 %) sedan det första halvåret 2020. Antalet anmälda brott mot barn i åldern 15–17 år ökade med 50 brott under samma period (+9 %).

Figur 12. Antalet anmälda våldtäkter mot barn i åldern 0–17 år, dels totalt, dels mot flickor och mot pojkar, första halvåren 2012–2021.

Av de anmälda våldtäkterna mot barn i åldern 0–17 år under första halvåret 2021 var 90 procent brott mot en flicka och 10 procent brott mot en pojke.

Det totalt sett ökade antalet anmälda våldtäkter under perioden 2012–2021 kan delvis kopplas till förändringar i sexualbrottslagstiftningen, som inneburit att fler gärningar än tidigare bedöms som våldtäkt. Utöver lagstiftningen kan även förändringar i anmälningsbenägenheten påverka antalet anmälda våldtäkter. Vid tolkning av statistiken bör man dessutom tänka på att enstaka anmälningar med ett stort antal brott kan ge upphov till variationer i statistiken. Brå sammanställer årligen en lista över stora ärenden som kunnat identifieras i underlaget till statistiken, som ett tolkningsstöd. För en redogörelse av identifierade stora ärenden i den preliminära statistiken över anmälda brott under första halvåret 2021, se avsnittet *Jämförbarhet över tid*.

Pandemins inverkan på anmälda våldtäktsbrott

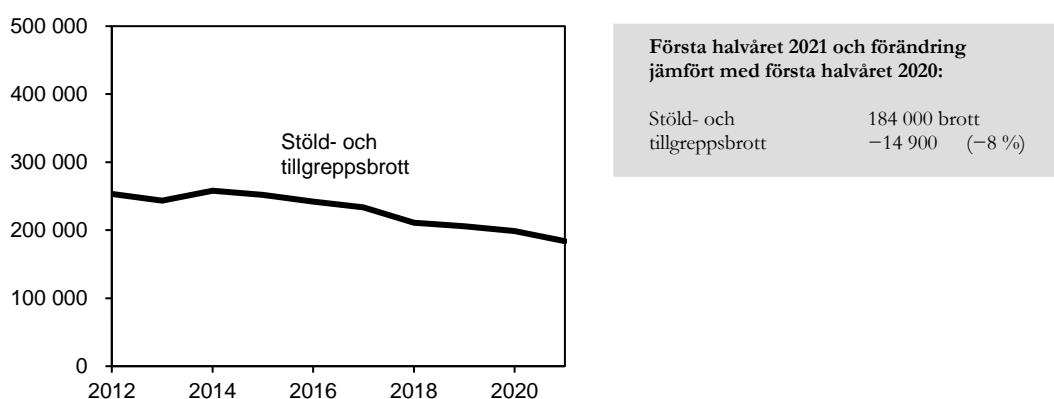
De genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå, med anledning av pandemin, har genomfört sedan i april 2020 har visat att de anmälda sexualbrotten varierat under perioden. Pandemins inverkan på utvecklingen bedöms vara begränsad. Eftersom det är vanligt med fluktuationer i statistiken över sexualbrott är det dock svårt att dra säkra slutsatser. För mer information om pandemins inverkan på anmälda brott mot person, månads- och säsongvis under året, se www.bra.se.

Stöld- och tillgreppsbrott

Med stöld- och tillgreppsbrott avses brott som regleras i 8 kap. brottsbalken. Av dessa brott var de antalsmässigt största brottstyperna under det första halvåret 2021 stöld ur och från motordrivna fordon, butiksstöld och cykelstöld, som tillsammans utgjorde 42 procent av de anmälda stöld- och tillgreppsbrotten. I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin stöld- och tillgreppsbrott som helhet samt för två av de grövsta brottstyperna inom kategorin.

Under det första halvåret 2021 anmäldes 184 000 stöld- och tillgreppsbrott. Det innebär en minskning med 8 procent jämfört med motsvarande period 2020. Det stöldbrott för vilket antalet anmälda brott minskade mest var fickstöld.

Antalet stöldbrott som anmäldes under årets första hälft har minskat jämfört med 2012. Under det första halvåret 2021 anmäldes 27 procent färre brott än under det första halvåret 2012.

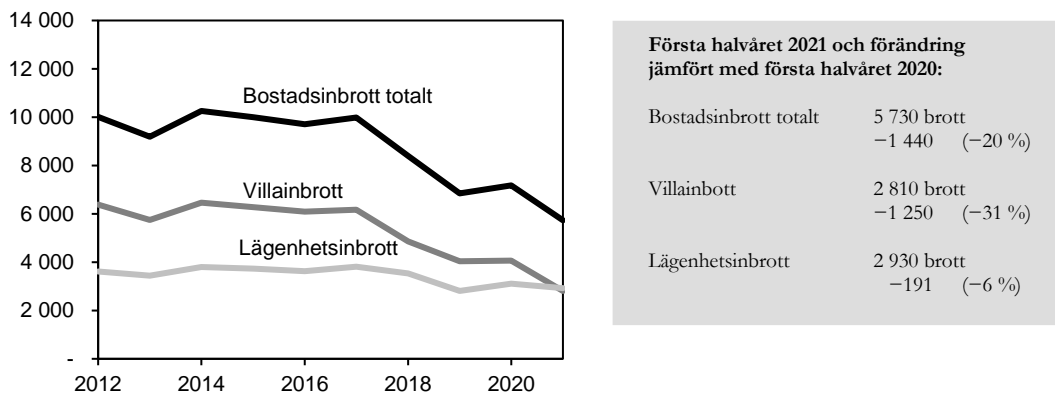
Figur 13. Antal anmälda stöld- och tillgrepsbrott, första halvåren 2012–2021.

I de genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå, med anledning av pandemin har genomfört sedan i april 2020, görs jämförelser med 2019. Analyserna visar på minskningar inom kategorin stöldbrott under hela pandemiperioden. Bedömningen är att antalet anmälda stöldbrott troligen har påverkats av pandemin under hela perioden och så även under första halvåret 2021. Utvecklingen är dock inte entydig för samtliga brott inom kategorin. De starkaste minskningarna finns i den stora underkategorin övrig stöld, som bland annat omfattar stöld i hotell, kafé, restaurang, biograf, teater, nöjes-, samlings- och ungdomslokal med mera, fickstölder och stöld från butik. Bedömningen är att minskningarna för framför allt dessa brottstyper är konsekvenser av pandemin. Utvecklingen för andra brottstyper inom kategorin, exempelvis inbrottsstöld och tillgrepp av motorfordon, har inte varit lika tydlig.

För mer information om pandemins effekter på antalet anmälda stöldbrott, månads- och säsongvis under året, se www.bra.se.

Bostadsinbrott

Under första halvåret 2021 anmäldes totalt 5 730 bostadsinbrott, vilket är en minskning med 20 procent jämfört med första halvåret 2020. Antalet anmälda inbrott i villa och radhus minskade med 31 procent, till 2 810 brott. De anmälda lägenhetsinbrotten minskade med 6 procent, till 2 930 brott.

Figur 14. Antal anmälda bostadsinbrott, första halvåren 2012–2021.

Nivåerna i halvårsstatistiken skiljer sig något från helårsstatistiken, framför allt vad gäller de anmälda villainbrotten, eftersom de har en säsongsbetonad prägel. Vid mer detaljerade analyser framträder november som den månad då det anmäls flest villainbrott, tätt följd av december och oktober. Denna säsongsvariation återfinns inte bland lägenhetsinbrotten, som endast uppvisar mindre variationer i antal anmälda brott under året.

I de månadsvisa genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå sedan i april 2020 har genomfört, med anledning av pandemin, görs jämförelser med 2019. De visar på en varierande utveckling för inbrottsstöder totalt under pandemiperioden. Det finns indikationer på att minskningen av antalet anmälda bostadsinbrottsstöder under första halvåret 2021 sannolikt kan sättas i samband med pandemin. Inbrottsstöd i källare och vind har ökat under perioden, vilket också skulle kunna kopplas ihop med pandemin. För mer information om pandemins effekter på antalet anmälda inbrott, månads- och säsongvis under året, se www.bra.se.

Bedrägeribrott

Med bedrägeribrott avses brott som regleras i 9 kap. brottsbalken. Av samtliga anmälda bedrägeribrott är de antalsmässigt största brottstyperna kortbedrägerier och annonsbedrägerier (48 procent första halvåret 2021). I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin bedrägeribrott.

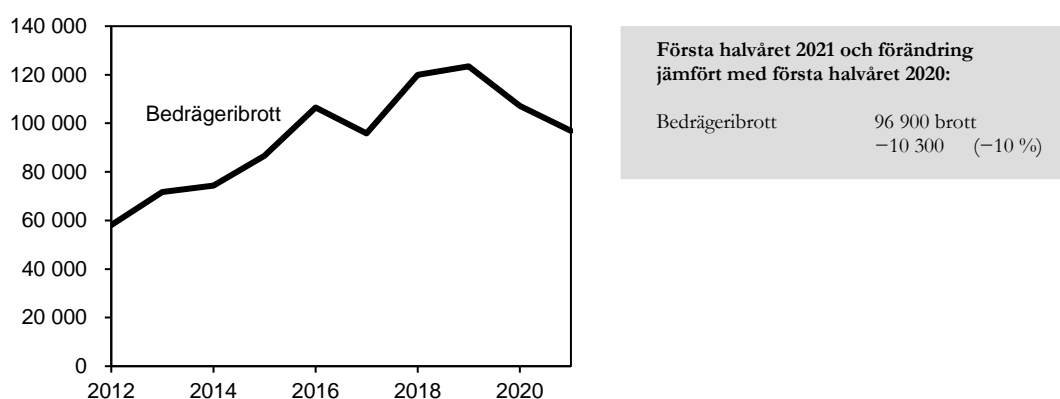
Under första halvåret 2021 anmäldes 96 900 bedrägeribrott⁷ (9 kap. brottsbalken). Det innebar en minskning med 10 procent jämfört med första halvåret 2020. De bedrägeribrottstyper som minskade mest i antal anmälda brott var kortbedrägerier (-16 500 brott) och identitetsbedrägeri (-2 440 brott).

Jämfört med det första halvåret 2012 har antalet anmälda bedrägeribrott ökat med 67 procent. Antalet anmälda brott varierar dock mellan olika typer av bedrägerier, bland annat beroende på omständigheterna kring brottet samt myndigheters och privata aktörers förmåga att upptäcka de brott som riktas mot dem. Bedrägeri är ett

⁷ Exklusive bidragsbrott.

typiskt seriebrott, där en enda gärningsperson kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period. De anmälda bedrägeribrotten har minskat sedan 2019 efter uppgångar under flera år.

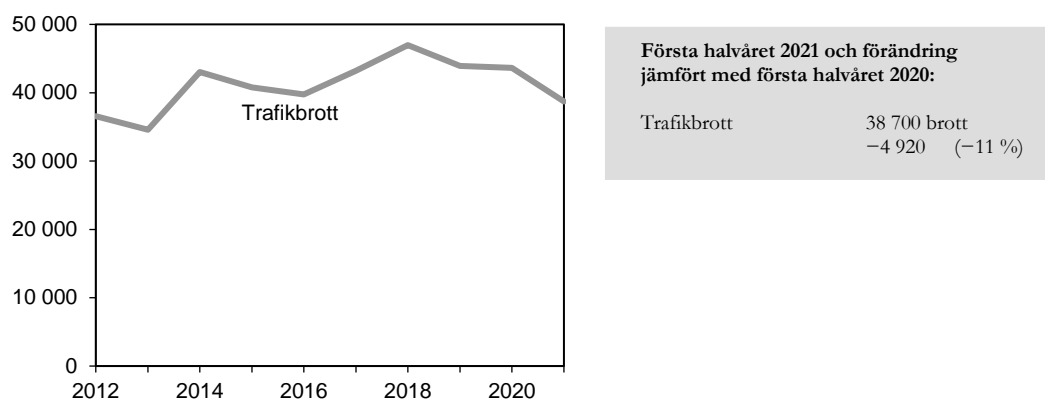
Figur 15. Antal anmälda bedrägeribrott, första halvåren 2012–2021.

I de månadsvisa genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå sedan i april 2020 har genomfört, med anledning av pandemin, har jämförelser med 2019 gjorts. Det har inte konstaterats någon tydlig indikation på att antalet anmälda bedrägeribrott skulle ha påverkats av pandemisituationen. För mer information om pandemins inverkan på anmälda brott, månads och säsongvis under året, se www.bra.se.

Trafikbrott

Med trafikbrott avses här brott som regleras i trafikbrottslagen (1951:649). Av samtliga anmälda trafikbrott är de antalsmässigt största brottstyperna olovlig körning och rattfylleribrott, som tillsammans utgjorde 67 procent av de anmälda trafikbrotten under första halvåret 2021. I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin trafikbrott och för brottstypen rattfylleribrott.

Under det första halvåret 2021 anmäldes 38 700 trafikbrott, vilket är en minskning med 4 920 brott (-11 %) jämfört med första halvåret 2020. Trafikbrott tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i huvudsak är ett resultat av polisens spanings- och ingripandeverksamhet.

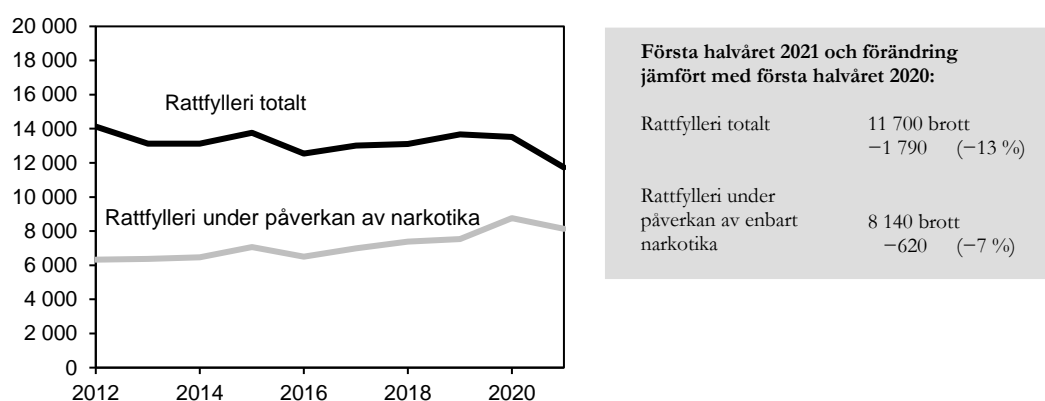

Figur 16. Antal anmälda trafikbrott, första halvåren 2012–2021.

Jämfört med 2019, motsvarande period året före pandemin, minskade antalet anmälda trafikbrott med 12 procent. De månadsvisa uppföljningar som Brå sedan i april 2020 har genomfört av den preliminära månadsstatistiken, med anledning av pandemin, visar att antalet anmälda trafikbrott har varierat under året, och det finns inga tydliga indikationer på en inverkan av pandemin på det totala antalet anmälda trafikbrott. Utvecklingen ser dock olika ut för olika typer av trafikbrott. För vissa brottstyper inom kategorin finns det utvecklingstendenser som kan hänga samman med pandemin, även om det mönstret inte syns för kategorin som helhet. För mer information om pandemins inverkan på anmälda trafikbrott, månads- och säsongvis under året, se www.bra.se.

Rattfylleribrott

Under första halvåret 2021 anmäldes totalt 11 700 rattfylleribrott, vilket är en minskning med 13 procent jämfört med första halvåret 2020. Underkategorin rattfylleri under påverkan av enbart narkotika, så kallat drograttfylleri, minskade med 7 procent, till 8 140 brott.

Figur 17. Antal anmälda rattfylleribrott, första halvåren 2012–2021.

De månadsvisa uppföljningar av den preliminära månadsstatistiken som Brå sedan i april 2020 har genomfört, med anledning av pandemin, visar att pandemin troligen har bidragit till minskningen av antalet anmälda rattfylleribrott under perioden och även under det första halvåret 2021. I jämförelse med motsvarande period 2019 (året

före pandemin) minskade antalet anmälda rattfylleribrott under påverkan av alkohol med 42 procent, medan rattfylleribrott under påverkan av narkotika ökade med 8 procent. Utvecklingen av anmälda rattfylleribrott under påverkan av alkohol ska tolkas mot bakgrund av att polisen till en början kraftigt minskade de generella nykterhetskontrollerna, fram till mitten av oktober 2020. De generella kontrollerna har därefter återupptagits, dock med vissa begränsningar. Trots detta bedöms minskningen av de anmälda rattfylleribrotten även under det första halvåret 2021 hänga samman med pandemin.

Kontrollerna av rattfylleri under påverkan av narkotika har däremot inte förändrats i och med pandemin. För denna brottstyp har antalet anmälda brott heller inte minskat, utan i stället fortsatt att öka. Ökningen har ingen känd koppling till pandemin

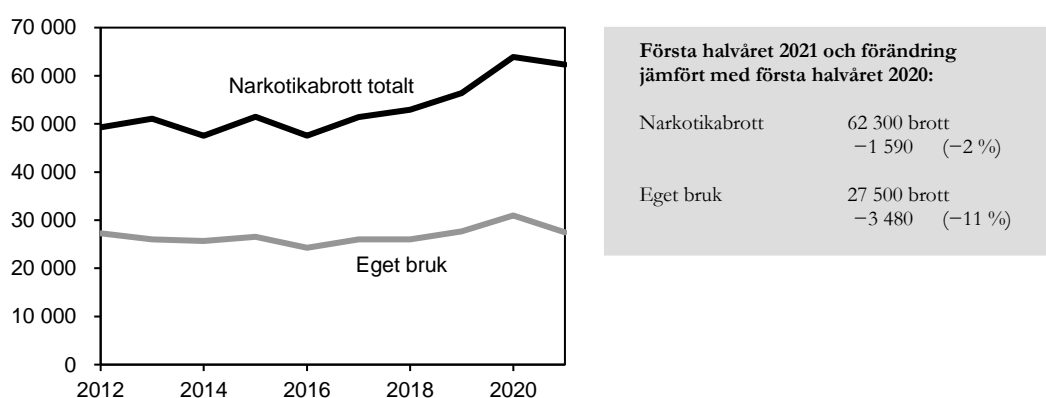
För mer information om pandemins inverkan på anmälda trafikbrott, se de säsongsvisa pandemianalyserna på www.bra.se.

Narkotikabrott

Med narkotikabrott avses brott som regleras i narkotikastrafflagen (1951:649). Av samtliga anmälda narkotikabrott är den antalsmässigt största brottstypen narkotikabruk, som utgjorde 44 procent av de anmälda narkotikabrotten under första halvåret 2021. I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin narkotikabrott.

Under första halvåret 2021 minskade antalet anmälda brott mot narkotikastrafflagen med 2 procent, till 62 300 anmälda brott. Antalet anmälda brott för eget bruk av narkotika minskade med 3 480 anmälda brott (–11 %).

Narkotikabrotten tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i hög grad påverkas av polisens spanings- och ingripandeverksamhet.

Figur 18. Antal anmälda narkotikabrott, första halvåren 2012–2021.

Jämfört med första halvåret 2019, motsvarande period året innan pandemin bröt ut, har de anmälda narkotikabrotten ökat med 10 procent. Narkotikabrotten ökade redan före pandemin, och har sedan fortsatt att öka under pandemin. Kategorin

präglas av regionala skillnader, och en del av ökningarna under pandemins början kan kopplas samman med polisens insatser inom ramen för operation *Rimfrost*.

De månadsvisa genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå sedan i april 2020 har genomfört, med anledning av pandemin, visar att de anmälda narkotikabrotten ökade under hela perioden fram till första halvåret 2021.

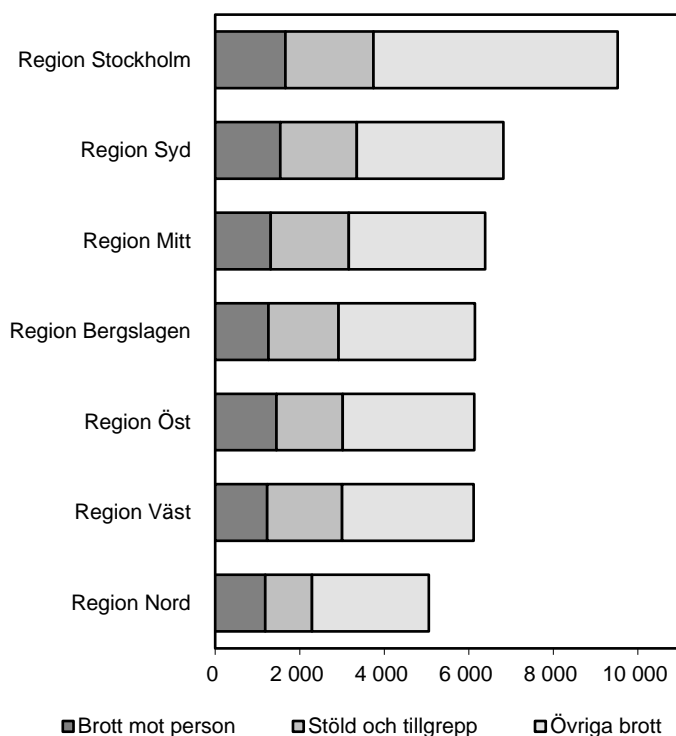
Utvecklingen visar att polisen generellt sett upprätthållit och tidvis ökat nivån anmälda narkotikabrott under första delen av pandemiperioden. Det skulle delvis kunna vara en följd av pandemin i och med att ett minskat tryck på viss verksamhet inom polisen, exempelvis inställda utbildningar eller kommenderingar till fotbollsmatcher och andra evenemang, har frigjort resurser som styrts om till bland annat yttre tjänst, vilket gjort det möjligt att upptäcka och ingripa mot fler narkotikabrott. För mer information om pandemins inverkan på anmälda narkotikabrott, se www.bra.se.

Regionala resultat

Sedan den 1 januari 2015 är Polismyndigheten indelad i sju polisregioner.

I relation till folkmängden anmäldes totalt sett flest brott i region Stockholm; under första halvåret 2021 anmäldes 9 520 brott per 100 000 invånare. Motsvarande antal för region Nord, som var den region som hade det minsta antalet anmälda brott per 100 000 invånare, var 5 060 brott per 100 000 invånare.

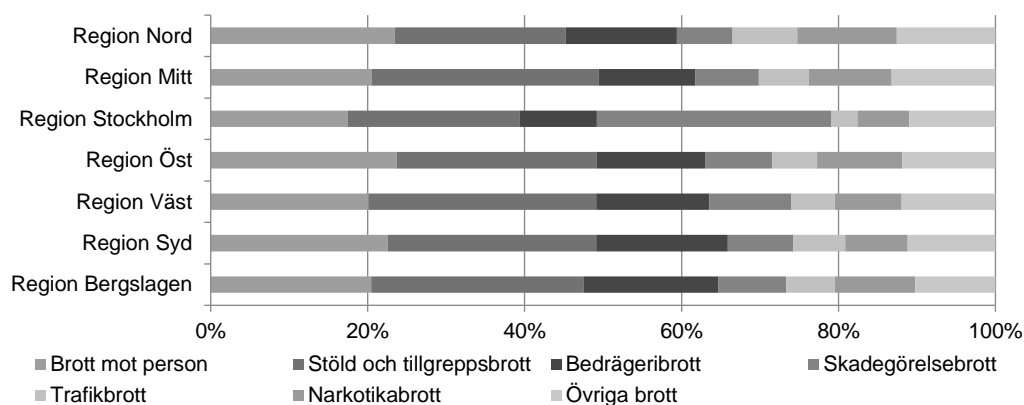
Antalet anmälda brott mot person per 100 000 invånare varierade mellan 1 190 och 1 660 anmälda brott i regionerna. Det anmälda antalet stöld- och tillgreppsbrott och övriga brott var däremot större per 100 000 invånare i storstadsregionerna än i övriga regioner.

Figur 19. Antal anmälda brott per 100 000 invånare, regionsvis, första halvåret 2021.

I regionerna utgjorde andelen anmälda brott mot person omkring 20 procent av samtliga anmälda brott. Undantaget var region Stockholm, där andelen brott mot person var mindre och utgjorde 17 procent.

I region Stockholm utgjorde i stället skadegörelsebrott en större andel av samtliga anmälda brott än i de övriga regionerna (30 % jämfört med som högst 10 %).

Figur 20. Andel anmälda brott av totalt antal anmälda brott i varje region, efter brottskategorier, första halvåret 2021.

I storstadskommunerna Stockholm, Malmö och Göteborg anmäls ett stort antal brott per 100 000 invånare. En förklaring till detta är den stora genomströmningen av personer som inte är bofasta i kommunen. Av samma skäl anmäls ett stort antal brott per 100 000 invånare i storstädernas stadskärnor, såsom stadsdelarna Norrmalm i Stockholm och Centrum i Göteborg och Malmö.

Även andra kommuner med stor genomströmning av personer som inte är bofasta i kommunen kan uppvisa ett stort antal anmälda brott per 100 000 invånare.

Några nya redovisningar 2021

Från och med 2021 särredovisas ett antal nya brottstyper i statistiken. För detaljerad information om antalet anmälda brott, se grundtabellerna på www.bra.se.

- Sedan den 1 januari 2021 redovisas allmänfarlig ödeläggelse genom sprängning inkl. grovt, 13 kap. 3 § BrB, uppdelat på fullbordat brott respektive försök med mera till brott. Under första halvåret 2021 anmäldes 44 respektive 45 sådana brott.
- Ny lagstiftning har tillkommit i lag (2000:1225) om straff för smuggling, vapensmuggling (6 a §) och smuggling av explosiv vara (6 b §). Sedan den 1 januari 2021 redovisas vapensmuggling, olovlig in- och utförsel (6 a, 7 §§) respektive smuggling av explosiv vara, olovlig in- och utförsel (6 b, 7 §§) i statistiken. Under första halvåret 2021 anmäldes 81 respektive 18 sådana brott.
- Sedan den 1 januari 2021 redovisas lag (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor i statistiken. Under första halvåret 2021 anmäldes 33 sådana brott.
- Sedan den 1 januari 2021 redovisas lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (6 §, 16 § 1 st., 28 § 1 st., 29 § 2 st. och 29 a §) i statistiken. Under första halvåret 2021 anmäldes totalt 133 sådana brott.
- Sedan den 1 januari 2021 särredovisas hjälp till utlänning att olovligen uppehålla sig i Sverige, annan EU-stat eller Schengenområdet, 7 § utlänningslag (2005:716), i statistiken. Under första halvåret 2021 anmäldes 2 sådana brott.
- Sedan den 1 januari 2021 redovisas ordningslag (1993:1617) (2 kap. 29 §, 5 kap. 3–5 §§) i statistiken. Under första halvåret 2021 anmäldes totalt 279 sådana brott.
- Sedan den 1 januari 2021 redovisas brott mot det industriella rättsskyddet i statistiken, där lag (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter, lag (2018:1653) om företagsnamn, patentlag (1967:837), mönsterskyddslag (1970:485), växtförädlarrättslag (1997:306), varumärkeslag (2010:1877) ingår. Under första halvåret 2021 anmäldes totalt 40 sådana brott.

Beskrivning av statistiken

Nedan följer en kortfattad beskrivning av statistiken över anmälda brott. För en mer utförlig beskrivning, se statistikens kvalitetsdeklaration.

Statistikens ändamål

Statistiken över anmälda brott beskriver den anmälda brottslighetens nivå, utveckling, struktur och regionala fördelning i Sverige, per år och månad. Den används främst för att följa upp, bedöma, planera och utveckla rättsväsendets verksamheter, och för att belysa den anmälda brottsligheten i olika avseenden, såväl i ett nationellt perspektiv som på regional och lokal nivå. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under en period.

Statistiken över anmälda brott omfattar endast den andel brott som kommer till polisens och andra brottsutredande myndigheters kännedom, och belyser således långtifrån alla brott som begås i samhället. För en mer heltäckande bild av den faktiska brottsligheten behövs även andra källor, till exempel självdeklarationsundersökningar eller brottsofferundersökningar såsom Nationella trygghetsundersökningen (NTU).

Statistikens innehåll

Anmälda brott

I den officiella statistiken över anmälda brott redovisas brott som under redovisningsperioden anmälts till och registrerats av Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket eller Ekobrottsmyndigheten. Brotten kan alltså ha ägt rum före registreringstillfället, och behöver inte ha upptäckts det år eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för 1–2 procent av dem ligger brottsplatsen utomlands.

Det som redovisas är det totala antalet anmälda brott, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott, eller där brott inte kan styrkas. Detta är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminal-

statistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. När det gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång har det, vid jämförelser med Brås specialstudie av anmält dödligt våld⁸ och med dödsorsaksstatistiken och annan forskning, visat sig att det faktiska antalet personer som avlidit till följd av dödligt våld under de senaste åren varit mellan 25 och 35 procent av det antal anmälda brott som redovisas i kriminalstatistiken.

För brott som anmälts till och registrerats av Tullverket (huvudsakligen smuglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skäligen misstänkt person. Statistiken över anmälda brott innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. De ärenden som tullen lägger ner i ett tidigare skede kommer således inte med i statistiken.

Klassificering av brott

Brottsredovisningen omfattar brott mot brottsbalken (BrB)⁹, brott mot trafikbrottslagen, brott mot narkotikastrafflagen och brott mot specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan. Försök, förberedelse och stämpling¹⁰ till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försök-brotten redovisas separat enbart för mord och dråp, våldtäkter, biltillgrepp och bostadsinbrott. I samband med att ett brott registreras hos polisen, klassificeras det i enlighet med regler som utfärdats av Brå i samråd med Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Regler för klassificeringen finns i publikationen *Klassificering av brott*, som finns på Brås webbplats, www.bra.se. Klassificeringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och görs utifrån den information som finns om brottet vid anmälningstillfället. Klassificeringen kan även grunda sig på uppgifter om till exempel offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt. Hur antalet brott beräknas för de enskilda brottstyperna framgår av dokumentet *Riktlinjer för antalsräkning av brott*, som bland annat finns på Brås webbplats, www.bra.se.

Regional fördelning

Statistiken över anmälda brott redovisas för hela landet, per region där brottet anmälts (vanligtvis) och per kommun där brottet är begånget. Vissa brott kan sakna uppgift om kommun, och då redovisas brottet under okänd kommun i den polisregion där det anmälts.

---

⁸ När det gäller dödligt våld genomför Brå sedan 2002 en årlig specialstudie för att kunna presentera ett så korrekt antal fall av dödligt våld som möjligt. Sedan 2012 presenteras studiens resultat i en separat rapport, *Konstaterade fall av dödligt våld*, som finns tillgänglig på Brås webbplats, www.bra.se. Rapporten publiceras i samband med den slutliga statistiken.

⁹ Dock ingår inte följande brott: vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (8 kap. 8 §) och förargelseväckande beteende (16 kap. 16 §).

¹⁰ Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas att en person antingen i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

Den 1 januari 2015 omorganiserades Polismyndigheten. De 21 länspolismyndigheterna omvandlades till en myndighet, indelad i sju regioner. Dessa sju polisregioner har helhetsansvar för polisverksamheten inom ett angivet geografiskt område. Åklagarmyndigheten har anpassat sin organisation med motsvarande områden. Med början 2015 redovisas statistiken efter de sju regionerna i stället för efter län.

I figur 21 nedan redovisas de nya polisregionerna, de län som ingår i respektive region och befolkningsmängden i regionerna.

Region	Län	Befolkningsmängd 2020
Region Nord	Jämtland	899 000
	Norrbottn	
	Västerbotten	
	Västernorrland	
Region Mitt	Gävleborg	953 000
	Uppsala	
	Västmanland	
Region Stockholm	Stockholm	2 450 000
	Gotland	
Region Öst	Jönköping	1 130 000
	Södermanland	
	Östergötland	
Region Väst	Halland	2 070 000
	Västra Götaland	
Region Syd	Kalmar	2 000 000
	Blekinge	
	Kronoberg	
	Skåne	
Region Bergslagen	Dalarna	876 000
	Värmland	
	Örebro	

Figur 21. Indelning i de sju nya polisregionerna.

Insamling och bearbetning

Statistiken över anmälda brott grundar sig på de uppgifter som polis, tull och åklagare registrerar i sina ärendehanteringssystem.

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan, som läggs in i polisens ärendehanteringssystem, Durtvå, och sedan levereras till Brå. Även uppgifter från åklagarnas och tullens ärendesystem levereras till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över anmälda brott månadsvis, kvartalsvis och årsvis.

Jämförbarhet över tid

Statistik över anmälda brott har förts sedan 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, bland annat genom ny insamlingsteknik och nya redovisningssätt. Även enskilda händelser kan tillfälligt påverka statistiken under vissa år. Dessa förändringar är viktiga att känna till vid jämförelser över tid.

Enskilda ärenden med många brott kan påverka statistiken

Enstaka ärenden som omfattar en stor mängd anmälda brott kan ge upphov till märkbara förändringar mellan olika år, i statistiken över anmälda brott, uppklarade brott och misstänkta personer. Det gäller i synnerhet brottskategorier eller redovisningsområden där nivån vanligtvis är relativt låg. Sådana stora ärenden kan skapa problem vid jämförelser över tid och osäkerhet om huruvida en förändring är generell. Stora ärenden är ovanliga, men bör beaktas vid tolkning av statistiken. Nedan följer en sammanställning av de stora ärenden, med 100 eller fler brott, som har identifierats under de senaste fyra åren, i fallande ordning efter antalet brott.

Sammanställning av stora ärenden i statistiken 2021			
Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
1	Övrigt klotter (12 kap. BrB)	Syd	810
1	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika (narkotikastrafflagen)	Nord	130
1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	160
1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Väst	110
1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Mitt	120
1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Mitt	110
1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Stockholm	240
1	Utnyttjande av barn för sexuell posering (6 kap. BrB)	Öst	150

- Under första halvåret 2020 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 210 brott avseende kortbedrägeri.
- Under första halvåret 2020 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 120 brott avseende hets mot folkgrupp.
- Under första halvåret 2020 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 120 brott avseende bidragsbrott mot Försäkringskassan.
- Under första halvåret 2020 registrerades i region Öst ett enskilt ärende som omfattade cirka 210 brott avseende överträdelse av kontaktförbud.
- Under första halvåret 2020 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 430 brott avseende dataintrång.
- Under första halvåret 2020 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 120 brott avseende identitetsbedrägeri.
- Under första halvåret 2020 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 120 brott avseende falskt larm.
- Under första halvåret 2020 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 110 brott avseende överträdelse av kontaktförbud.
- Under första halvåret 2020 registrerades i region Bergslagen ett enskilt ärende som omfattade cirka 150 brott avseende kortbedrägeri.
- Under första halvåret 2019 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 140 brott avseende kortbedrägeri.
- Under första halvåret 2019 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 120 brott avseende övrigt bedrägeri.
- Under första halvåret 2019 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 120 brott avseende dataintrång.
- Under första halvåret 2019 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 120 brott avseende bidragsbrott mot Försäkringskassan.
- Under första halvåret 2019 registrerades i region Mitt ett enskilt ärende som omfattade cirka 100 brott avseende bidragsbrott mot Försäkringskassan.
- Under första halvåret 2019 registrerades i region Väst ett enskilt ärende som omfattade cirka 100 brott avseende bidragsbrott mot Försäkringskassan.
- Under första halvåret 2019 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 340 brott avseende dataintrång.
- Under första halvåret 2019 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 140 brott avseende fullbordad våldtäkt inomhus mot kvinna

18 år eller äldre, där gärningspersonen och offret är eller har varit närstående genom parrelation.

- Under första halvåret 2019 registrerades i region Syd två enskilda ärenden som omfattade cirka 300 respektive 260 brott avseende kortbedrägeri.
- Under första halvåret 2019 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 180 brott avseende utpressning.
- Under första halvåret 2019 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 100 brott avseende skattebrott.
- Under första halvåret 2018 registrerades i region Bergslagen ett enskilt ärende som omfattade cirka 110 brott om datorbedrägeri.
- Under första halvåret 2018 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 110 brott om trolöshet mot huvudman.
- Under första halvåret 2018 registrerades i region Bergslagen ett enskilt ärende som omfattade cirka 270 brott avseende övrigt bedrägeri.
- Under första halvåret 2018 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 100 brott avseende grovt skattebrott.
- Under första halvåret 2018 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 1 300 brott avseende kontokortsbedrägeri.
- Under första halvåret 2018 registrerades i region Mitt ett enskilt ärende som omfattade 116 brott avseende datorbedrägeri.
- Under första halvåret 2018 registrerades i region Öst ett enskilt ärende med många brott avseende överträdelse av kontaktförbud.
- Under första halvåret 2018 registrerades i region Syd ett enskilt ärende med många brott avseende våldtäkt mot flicka under 15 år.

Tekniska och juridiska förändringar

Nedan följer en sammanställning av olika systemtekniska och lagstiftningsmässiga förändringar sedan 1965, som i olika utsträckning har påverkat statistiken över anmälda brott. Dessa förändringar bör beaktas vid tolkning av statistiken. De är redovisade i omvänd kronologisk ordning, med de senaste förändringarna först. Styckena är skrivna så att de kan läsas separat. Den som är intresserad av ett specifikt år, kan gå direkt till det aktuella stycket.

- Brottskoderna som ligger till grund för statistiken revideras minst en gång per år. Förändringar av brottskoder kan generera förändringar i statistiken. Se *Klassificering av brott* på www.bra.se.
- Under första kvartalet 2020 började covid-19 spridas i Sverige och i världen. Pandemin har påverkat samhället sedan dess. Den har, i olika skeden under

perioden, inneburit att regler och rekommendationer om social distansering har införts, vilket har lett till minskad rörelse och aktivitet i samhället. Det i sin tur har påverkat den anmälda brottsligheten. Framför allt har minskningar av anmälda brott som vanligtvis sker i det offentliga rummet kopplats samman med pandemin. Det gäller till exempel misshandel av obekant, personrån, fickstöld och stöld från restauranger, biografen, nöjes- och samlingslokaler och idrottsanläggningar. Pandemin har även påverkat de brottsutredande myndigheternas verksamhet, vilket i vissa fall inneburit förändrade arbetssätt. För polisen har pandemin även inneburit ett minskat tryck på viss verksamhet, exempelvis kommanderingar till fotbollsmatcher och andra evenemang, vilket har frigjort resurser som tillfälligt har styrts om till bland annat yttre tjänst för ökad synlighet på gator och torg och till arbete med att utreda brott. Det har troligtvis haft en inverkan på ett ökat antal anmälda narkotikabrott, och även på anmälda skadegörelsebrott genom att många skadegörelsebrott, även de som härrör från tidigare perioder, kunde registreras under 2020.

- I februari 2020 infördes juridisk informationsförsörjning (JIF) i polisens ärendehanteringssystem Durtvå. JIF har tagits fram inom ramen för det myndighetsgemensamma arbetet med rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Syftet med RIF är att genom en digitalt sammanlänkad rättskedja bland annat öka både effektiviteten och kvaliteten inom rättsväsendet. I det arbetet är ett gemensamt system för den juridiska informationen en viktig del i kommunikationen mellan Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och övriga rättsvårdande myndigheter. Införandet av JIF i Durtvå föranledde och innebär till viss del ett ändrat arbetssätt för användarna av Durtvå. Bland annat ska både lagrum och brottskod uppges för alla brott som läggs in i anmälningar och ärenden, medan polisen tidigare endast har angett brottskod. Det ändrade arbetssättet skulle kunna påverka registreringen av brott och i förlängningen statistiken över anmälda brott, och bör därför beaktas vid jämförelser som sträcker sig över tidpunkten för införandet. Brå har i interna analyser identifierat ett förändrat registreringsätt gällande brottkoder för relationstyper för misshandel av bekant i samband med införandet, som påverkat nivåerna och jämförbarheten över tid för just dessa brottstyper i statistiken. För att få mer kunskap planerar Brå en djupare kvalitetsstudie av dessa brottskoder under 2021.
- År 2019 infördes nya definitioner av olika relationer vid brott mot person. Förändringen genomfördes för att uppfylla krav på uppgifter i den internationella såväl som den nationella statistikrapporteringen. Vid sidan av relationstypen obekant, infördes tre nya relationsindelningar:
  - Är eller har varit närstående genom parrelation – relation genom äktenskap, sambo, särbo eller flickvän/pojkvän.

- Är eller har varit närstående genom släktskap/familj – relation genom blodsband, adoption eller annat släktskap, exempelvis genom släktings parrelation.
- Är eller har varit bekanta genom annan slags relation – annan relation än närstående genom parrelation eller släktskap/familj.

Införandet av de nya relationsindelningarna innebär att statistiken över misshandel i nära relation från och med redovisningsåret 2019 inte är jämförbar med tidigare år.

- År 2019 implementerades en temporär lösning för hantering av stora ärenden, som innebär att rättsväsendets verksamheter får hantera stora antal brott/brottsmisstankar sammanhållet, genom att registrera endast 1 brott/brottsmisstanke försedd med en antalsiffra. Den temporära lösningen bygger på de situationer där verksamheten inte har något behov av att särredovisa brottsmisstankarna, till exempel i fall av likartad brottslighet. Bakgrunden till hanteringen är tekniska begränsningar i myndigheternas verksamhetsstöd, och hög arbetsbelastning, vid registrering av information till följd av omfattande ärenden. Brå blir informerad när lösningen tillämpas. Informationen används för att skatta vilken effekt de sammanhållna brotten och brottsmisstankarna har på nivåer och utveckling i statistiken, i syfte att kunna tillgodose en adekvat tolkning av statistiken.
- Från och med andra halvåret 2017 har polisen en annan rutin för registrering av smitning från trafikolycksplats. Rutinen innebär att även lindrigare brott anges som brott mot trafikbrottslagen (1951:649) 5 § och inkluderas i brottstypen. Från och med 2018 redovisas brottstypen i statistiken indelat på allvarigare brott (med betydande materialskador, personskador eller dödligt utfall) och på lindrigare brott (med inga eller lindriga material- och personskador). Se även punkten nedan, om smitning från parkeringskada (under 2013). Förändringarna 2013 och 2017 begränsar jämförbarheten över tid från och med 2013.
- I januari 2016 gjordes ett förtydligande av namnen på brottskoderna för misshandel i nära relation/ej i nära relation (koderna 9349–9356) i polisens anmälningssystem. Begreppet *i nära relation* definierades då som ”är eller har varit gifta, sammanboende eller har gemensamma barn”. Vid en tidigare kvalitetsstudie (*Kvalitetsstudie 1, Användningen av brottskoder*) hade det framkommit att brottskoderna ifråga till viss del överanvändes, eftersom de även användes för andra typer av nära relationer, exempelvis till syskon, föräldrar och vuxna barn. Åtgärden genomfördes alltså i syfte att förtydliga vad som omfattas av brottskoderna, så att anmälda misshandelsbrott kodas korrekt i samband med att de registreras. Efter förtydligandet av namnen på brottskoderna är nivån på antalet anmälda fall av misshandel i nära relationer

i snitt cirka 28 procent lägre än tidigare år (2012–2015). För mer information, se *Kvalitetsstudie 1, Användningen av brottskoder* på www.bra.se.

- Sedan 2015, när de 21 länspolismyndigheterna omvandlades till en myndighet som är indelad i sju regioner, har kvaliteten förbättrats på statistiken över anmälda brott på kommunnivå, genom ett minskat bortfall av uppgiften om brottsplatskommun.¹¹ Att kommunuppgiften inte längre faller bort i samma grad som tidigare, kan helt eller delvis ligga bakom ökningarna av vissa brottstyper i kommunerna sedan 2015, vilket därmed bör beaktas vid tolkning av statistiken och jämförelser med tidigare år. I en del regioner är det vissa brottskategorier som påverkats särskilt av det lägre bortfallet, medan påverkan har varit lägre eller till och med obefintlig för andra kategorier.

De två regioner vars kommunredovisning har förbättrats mest är regionerna Nord och Öst; vad gäller exempelvis brott mot trafikbrottslagen har andelen brott med okänd kommun minskat med 91 procent i region Öst och med 80 procent i region Nord. I region Stockholm är inverkan försumbar; där har bortfallet totalt minskat med 1 procent. I övriga regioner har bortfallet minskat med mellan 4 och 6 procent totalt sett.

- Den 1 januari 2015 bildades den nya Polismyndigheten, som är indelad i sju polisregioner och som ersätter de tidigare 21 länspolismyndigheterna.
- I april 2014 förändrades definitionen av antalet utfärdade kontaktförbud. Antalet utfärdade kontaktförbud är en uppgift som Brå samlar in från Åklagarmyndigheten. Från och med april 2014 räknas de initialt utfärdade kontaktförbuden och eventuella förlängningar av samma kontaktförbud separat. Det gör det möjligt att särredovisa enbart initialt utfärdade kontaktförbud eller samtliga utfärdade kontaktförbud inklusive eventuella förlängningar. I tidigare redovisningar, från 2008 till och med mars 2014, ingick de kontaktförbud som utfärdades initialt eller förlängdes under redovisningsåret. Varje kontaktförbud räknades endast en gång, oavsett om det hade förlängts eller ej.
- I juni 2014 påbörjades avvecklingen av polisens ärendehanteringssystem Pust, och systemet stängdes därmed för nyregistrering av brott. Efter stängningen ska alla nya brott registreras och hanteras i ärendehanteringssystemet Rar. En generell rekommendation är att iaktta en viss försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Pust under perioden 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och

---

¹¹ Kommunen kan redovisas som okänd av två anledningar: dels när uppgiften om brottsplatskommun saknas helt (exempelvis för att brottet inte skett på en fysisk plats), dels när brottsplatsen finns i en kommun utanför den handläggande regionen – eller, som tidigare, utanför det handläggande länet. Eftersom regionerna är större och omfattar fler kommuner än länen, ger det ett minskat bortfall på uppgiften om kommun.

innehav), brott mot knivlagen, sjöfylleri (inklusive grovt) och trafikbrott såsom rattfylleri och olovlig körning.

- Från och med juni 2013 registrerar polisen smitning från parkeringsskada (2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 p. a trafikförordningen 1998:1276) med brottskoden 3006 i ärendehanteringssystemen, i stället för med brottskoden 9001 (övriga bötesbrott). I enlighet med Brås instruktioner användes brottskod 3006 tidigare endast för allvarigare smitningsbrott (5 § 1 st. trafikbrottslagen 1951:649). Brottskod 3112, som är den kod som borde användas för lindrigare smitningsbrott enligt gällande instruktioner, inräknas inte i den officiella brottsstatistiken, och den utvidgade tillämpningen av brottskod 3006 har således medfört en ökning av smitningsbrotten i statistiken över anmälda brott. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade smitningsbrotten som hör till respektive lagrum. Förändringen innebär att varken anmälda brott inom brottstypen smitningsbrott eller brottskategorin trafikbrott från första halvåret 2014 kan jämföras med tidigare eller senare perioder.
- I februari 2013 driftsatte polisen ett nytt ärendehanteringssystem (Siebel-Pust), som ersatte det tidigare ärendehanteringssystemet Pust. Det nya ärendehanteringssystemet hade vissa brister vid driftsättningen, vilket innebar att det inledningsvis användes i begränsad omfattning. Brå samarbetade med polisen och Åklagarmyndigheten för att omhänderta och avhjälpa bristerna i systemet. Det större systemskifte som införandet av Siebel-Pust utgjorde kan ha gett effekter som är svåra att överblicka. En generell rekommendation är att iaktta en ökad försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Siebel-Pust 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), brott mot knivlagen, sjöfylleri (inklusive grovt) och trafikbrott såsom rattfylleri och olovlig körning.
- I början av december 2012 genomförde Åklagarmyndigheten anpassningar av sitt ärendehanteringssystem Cåbra, för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (Rif). Driftsättningen av åklagarnas nya system inverkar inte direkt på statistiken över anmälda brott 2012, men statistiken påverkas av ett mindre bortfall i de brott som registrerades i den nya versionen av Cåbra under de tre sista veckorna i december 2012. Vid tester har det framgått att det i huvudsak påverkat statistiken över ekonomiskt relaterad brottslighet, men även till viss del miljöbrotten. Framför allt har det påverkat statistiken över brott mot skattebrottslagen, där cirka 1 500 anmälda brott skulle ha tillförts om samtliga uppgifter ingått i statistiken. För övriga brottstyper bedöms inverkan vara försumbar.
- Under perioden augusti–december 2012 gjorde polisen anpassningar i sitt ärendehanteringssystem Rar, för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (Rif). Förändringar i och med anpassningen, som kan ha betydelse för statistiken över anmälda brott, gäller

bland annat hur brott registreras och hur informationsöverföringen mellan myndigheterna sker samt svårigheter att identifiera unika brott i ärenden som överförs mellan nya och äldre versioner av ärendehanteringssystemen hos polisen. Det är därmed viktigt att iaktta en ökad försiktighet när statistiken tolkas. Brå analyserar löpande vilken inverkan de nämnda förändringarna har på brottsstatistiken.

- Till följd av att Åklagarmyndigheten införde det nya ärendehanteringssystemet Cåbra (se nedanstående punkter) gjordes under 2010 anpassningar i Brås statistikdatabas. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra infördes en unik brottsidentitet (Bid), vilket ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattat sedan systemskiftet hos Åklagarmyndigheten. Vid tester har det visat sig att det i statistiken över samtliga anmälda brott under 2007 har tillkommit cirka 0,8 procent fler brott efter anpassningen. Motsvarande ökning för åren 2008–2009 är cirka 0,2 procent fler brott. Underskattningen av antalet anmälda brott kan framför allt hänföras till anmälda skattebrott och delvis även till borgenärsbrott. Detta beror på att dessa brottstyper oftast registreras i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Enligt de gjorda testerna har det för 2007 tillkommit nästan dubbelt så många skattebrott efter anpassningen, och drygt 60 procent fler borgenärsbrott. För 2008 och 2009 har 10 respektive 1 procent fler skattebrott tillkommit, liksom 8 respektive 1 procent fler borgenärsbrott. Därmed är jämförelser inte relevanta för perioden 2007–2010. När det gäller statistik över den ekonomiska brottsligheten är jämförbarheten och tolkningen problematisk även för tidigare år (se nedanstående punkter). För mer information om påverkan av ovan beskrivna anpassningar till Cåbra, kontakta enheten för rättsstatistik på Brå.
- I och med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (Cåbra) under det andra halvåret 2007 kunde Ekobrottsmyndigheten förbättra antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i *Kodning av brott*, som finns publicerade på www.bra.se, övergick Ekobrottsmyndigheten till en mer extensiv antalsräkning, som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklaration eller räkenskapsår. Enligt tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklarationer och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes 2008. För utförligare information, se kapitlet Statistiken innehåll i *Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).
- År 2007 införde Åklagarmyndigheten ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), som ersatte tidigare system (Bradis och Envis). Systemomläggningen

påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades anmälda brott endast där det fanns en skäligen misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott än tidigare år. För utförligare information, se kapitlet Statistikens innehåll i *Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).

- År 2007 införde polisen möjligheten att anmäla vissa brott via internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstölder i Stockholms, Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun, utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.
- I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott under perioden 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg under perioden 2002–2006. Felet innebär att antalet brott underskattades något under de åren.
- I slutet av 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta gjorde Brå stora omläggningar av sitt statistiksystem och började i stället att hämta in uppgifter om anmälda brott direkt från polisens ärendesystem (Rar). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under 1999 och 2000. Bland annat kan antalet trafikbrott ha påverkats av omläggningen. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*.
- Den brottskod som infördes 1997 i polisens ärendesystem, för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälningstillfället, redovisades i statistiken till och med 2002, men togs sedan bort. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 2003*, *Kriminalstatistik 2004* och *Kriminalstatistik 2005*.
- Åren 1994–1998 genomgick polismyndigheterna en omorganisation. De tidigare 118 myndigheterna slogs samman till 21 länsmyndigheter (en per län). Omorganisationen medförde vissa problem med leveranserna av indata. Detta påverkade i viss mån statistiken, särskilt vad gäller regionala uppgifter.
- År 1994 övertog Brå ansvaret för den officiella kriminalstatistiken. Ansvaret för att även producera kriminalstatistiken övertogs av Brå i samband med bearbetningen av 1995 års statistik. Detta ansvar låg tidigare hos Statistiska centralbyrån (SCB). Ett nytt produktionssystem med en relationsdatabas har byggts upp. Omläggningen har i praktiken endast gett små effekter på jämförbarheten över tid. En kontroll av antalet anmälda brott mellan de två produktionssystemen ger en skillnad på 0,15 procent. Statistiken över antalet

upplärade brott kan dock ha påverkats något mer. Någon motsvarande kontroll av storleksordningen har dock inte kunnat genomföras.

- Åren 1991–1995 infördes successivt en datoriserad rutin för anmälan vid polismyndigheterna, Rationell anmälningsrutin (Rar). En effekt var att det i kategorin fullbordade mord, dråp och misshandel med dödlig utgång därefter registrerades fler fall som visade sig vara annat än brott (till exempel naturlig död, olyckshändelse eller överdos av narkotika), vilket ledde till ett ökat antal registreringar. Jämförelser över tid för denna kategori, före och efter förändringen, är därför mycket osäkra.
- En omläggning av datasystemet genomfördes 1987.
- År 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott, samtidigt som det automatiska databehandlingssystemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klarlagt i vilken mån dessa omläggningar påverkat jämförbarheten eller tillförlitligheten.
- Från och med 1965 gäller brottsbalken som ersatte den tidigare gällande strafflagen. De brott som anmäldes under perioden 1950–1964 har, i förekommande fall och så långt det varit möjligt, omrubricerats enligt den nya brottsbalkens terminologi.
- När polisväsendet förstatligades 1965 gjordes en genomgripande förändring av kriminalstatistiken. Diarieföringen i polisdistrikten gjordes enhetlig och ett nytt datoriserat system för statistikframställning infördes. Detta innebar bland annat att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrotten.

Kvalitetsstudier

Kvaliteten i brottskoder

Brottskoden avgör till vilken brottstyp man räknar ett brott, ett beslut eller en registrerad misstanke, vilket påverkar statistiken över anmälda brott, handlagda brott, handlagda brottsmisstankar och misstänkta personer.

År 2012 publicerade Brå en kvalitetsstudie. Resultatet visar att felkodningar framför allt påverkar fördelningen av brottstyper inom de olika brottskategorierna. Det är däremot sällan som anmälningarna skulle ha kodats till en helt annan kategori. Till exempel bedömdes samtliga studerade anmälningar med en brottskod för bedrägeri ha registrerats till rätt brottskategori. Däremot förekom felkodningar för vilken typ av bedrägeri det var frågan om – datorbedrägeri, bluffaktura, bedrägeri med hjälp av internet eller annat. Generellt förekom en överanvändning av koderna för ärenden utan egen brottskod, såsom *övrigt bedrägeri* eller *annan stöld*, vilket också innebar att brottstyper med en egen brottskod var underanvända, till exempel *bedrägeri med hjälp av internet*.

Ytterligare områden där det på grund av felkodningar finns anledning att iaktta försiktighet vid tolkningen av statistiken är variabler såsom *i nära relation/ej i nära relation, bekant/obekant, grovt/annat än grovt, försök/fullbordat* och *inombus/utombus*. Det framgår av den ovan nämnda studien, men också i andra undersökningar som gjorts av Brå och SCB rörande användningen av brottskoder. För ytterligare information, se rapporten *Användningen av brottskoder. En kvalitetsstudie inom kriminalstatistiken* på www.bra.se.

Kodning av relation vid misshandel 2019–2020

Sedan den 1 januari 2019 är statistiken över anmälda misshandelsbrott indelad i tre typer av relation mellan gärningspersonen och brottsoffret: närstående genom parrelation, närstående genom släktskap/familj och annan slags relation. Efter att anmälda brott om misshandel (såväl mot kvinnor som mot män) legat på en relativt jämn nivå under hela 2019, noterades i februari 2020 en påtaglig ökning av sådana brott där gärningspersonen och offret hade eller hade haft en parrelation. Samtidigt skedde minskningar i motsvarande storleksordning av sådana brott där gärningspersonen och offret var eller hade varit närstående genom släktskap/familj, och till viss del även av misshandel av annan bekant än närstående, vilket antyder att utvecklingen kan ha orsakats av överflyttningar mellan koderna.

Brå har utrett frågan närmare tillsammans med polisen och Åklagarmyndigheten, och påbörjat analyser av grunddata. Utredningen och preliminära resultat från de interna analyserna pekar sammantaget på att utvecklingen till stor del kan kopplas till att polisen, i samband med en systemomläggning i februari 2020, förändrade sitt sätt att registrera misshandelsbrott. Preliminärt visar analyserna att registreringen av misshandel efter olika relationstyper var behäftad med fel under 2019, men att dessa fel minskade successivt under 2020. Under februari–maj 2020 förbättrades kvaliteten i registreringen månad för månad, vilket således torde förklara en stor del av ökningen i statistiken över misshandel i parrelationer under denna period, och omvänt en stor del minskningarna i de övriga relationstyperna. Perioden därefter har ännu inte granskats. Således finns det i nuläget osäkerhetsfaktorer som gör att det inte är lämpligt att redovisa statistiken uppdelad på de olika relationstyperna. En sådan indelning kan återupptas när registreringen av anmälningarna har stabiliserats.

Specialstudier om dödligt våld

För att kunna redovisa det faktiska antalet fall av dödligt våld gör Brå sedan 2002 specialstudier av underlaget till statistiken. Studierna omfattar samtliga anmälda fall av fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång och vållande till annans död (exklusive de fall som inträffar i trafiken och på arbetsplatser). Avsikten med studierna är bland annat att fastställa om misstanken om brott kvarstår efter polisens utredning (slutredovisad förundersökning). De anmälda fallen av vållande till annans död kontrolleras för att klargöra om det bland dessa gärningar finns brott som borde ha rubricerats som misshandel med dödlig

utgång. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp och misshandel med dödligt våld, som korrekt registrerats som sådana eller som felaktigt registrerats som vållande till annans död.

För mer information, se *Konstaterade fall av dödligt våld*, som finns att ladda ner från www.bra.se.

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för verksamhetsuppföljning, beslutsfattande, utredningsverksamhet och forskning.

Utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, sammanställer och presenterar Brås enhet för rättsstatistik årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser.